

***Statenstuk* 2010-451**

2e Bestuursrapportage 2010 (inclusief de 4e en 5e begrotingswijziging)

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Omgevingsbeleid op 13 oktober 2010
- Statencommissie Cultuur en Welzijn op 20 oktober 2010
- Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie op 3 november 2010
- provinciale staten op 10 november 2010
- fatale beslisdatum: 10 november 2010

Behandeld door de heer G.C. van Geffen, telefoonnummer (0592) 36 55 80, e-mail
g.geffen@drenthe.nl

Portefeuillehouder: mevrouw J.G. Vlietstra

Inleiding

Hierbij bieden wij u de 2e Bestuursrapportage 2010 aan. De bestuursrapportage geeft een beeld van de voortgang van de beleidsuitvoering en -ontwikkeling over de eerste acht maanden en geeft aan wat de financiële verwachtingen voor 2010 zijn. Om te voorkomen dat pas bij de jaarrekening 2010 aanzienlijke verschillen te zien zullen zijn, is in deze 2e Bestuursrapportage wederom extra aandacht geschonken aan mogelijke onderuitputting om een goede financiële eindejaarsverwachting te maken.

De bestuursrapportage beperkt zich tot het vermelden van belangrijkste resultaten, ontwikkelingen afwijkingen en knelpunten ten opzichte van de zaken die wij in de begroting hebben opgenomen onder de kopjes "Wat doen we nog meer". Dit alles over de eerste acht maanden van 2010, waarbij de nadruk ligt op de prioriteiten.

In de bestuursrapportage wordt uitgegaan van de stand zaken na de 4e begrotingswijziging, inclusief alle administratieve wijzigingen onder andere naar aanleiding van de Nota reserves en voorzieningen 2010 en de doorwerking van de Voorjaarsnota 2010. De in deze rapportage voorgestelde mutaties zullen worden verwerkt in de 5e begrotingswijziging.

De 2e Bestuursrapportage van 2010 sluit af met een negatief saldo van **€ 1.597.618,-**. Door dit nadeel aan de Reserve voor algemene doeleinden te onttrekken wordt verwacht dat het uiteindelijk rekeningssaldo 2010 na bestemming van de reserves nul zal bedragen. Daarnaast wordt voor een bedrag van € 3.466.762,- aan overhevelingvoorstellen naar 2011 en verder in deze bestuursrapportage meegenomen.

Advies

1. Vaststellen 2e Bestuursrapportage 2010
2. Vaststellen hierbij behorende 5e wijziging van de Begroting 2010
3. Vaststellen 4e wijziging van de Begroting 2010
4. Akkoord gaan met de voorstellen tot overheveling van 2010 naar 2011 en verder.

Beoogd effect

Niet van toepassing.

Argumenten

Het vaststellen van de 2e Bestuursrapportage is een vast onderdeel van de jaarcyclus.

Uitvoering

Tijdsplanning

Niet van toepassing.

Financiën

Niet van toepassing

Monitoring en evaluatie

Niet van toepassing.

Extern betrokkenen

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. 2e Bestuursrapportage 2010

Ter inzage in de leeskamer

Niet van toepassing.

Assen, 28 september 2010

Kenmerk: 39/5.4/2010011069

Gedeputeerde staten van Drenthe,

J. Tichelaar, voorzitter

mevrouw drs. J.M. Imhof, secretaris

jk/coll.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 28 september 2010, kenmerk 39/5.4/2010011069;

BESLUITEN:

- I. de 2e Bestuursrapportage 2010 vast te stellen;
- II. de 4e wijziging van de Begroting 2010 vast te stellen;
- III. de 5e wijziging van de Begroting 2010 vast te stellen.

Assen, 10 november 2010

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

jk/coll.

2e Bestuursrapportage 2010

provincie Drenthe

PROVINCIE DRENTHE

2e BESTUURSRAPPORTAGE 2010

September 2010

INHOUDSOPGAVE

Inleiding		5
Stand vrije bestedingsruimte		7
Majeur programma 1. Versnellingsagenda 2e Bestuursrapportage 2010		9
Toelichting belangrijkste resultaten, ontwikkelingen afwijkingen/voortgang per programma		
Programma 1		13
Programma 2		19
Programma 3		27
Programma 4		37
Programma 5		43
Programma 6		55
Bijlagen		
Bijlage 1	Treasury-rapportage tot en met augustus 2010	61
Bijlage 2	Recapitulatie 4e wijziging Begroting 2010 die bestaat uit de 9e, 10e en 11e wijziging van de Productenraming 2010	63
Bijlage 3	Recapitulatie met de 5e wijziging Begroting 2010, die bestaat uit de 12e wijziging van de Productenraming 2010	69

INLEIDING

De 2e Bestuursrapportage beperkt zich tot het vermelden van belangrijkste resultaten, afwijkingen en knelpunten ten opzichte van de gestelde doelen in de begroting 2010 over de eerste acht maanden van 2010. Vanaf 2010 vertoont de meerjarenbegroting van de provincie Drenthe grote tekorten. Daarom is een bezuinigingsoperatie in gang gezet. Zoals is opgenomen in de Voorjaarnota 2010 is over het begrotingsjaar 2010 € 7.770.000,-- aan budgetverlagingen verwerkt. De in deze 2e Bestuursrapportage opgenomen begrotingscijfers zijn dan in ook inclusief deze bezuinigingen. Wij verwachten alle voorgestelde bezuinigingen te realiseren met uitzondering van de bezuiniging op de kosten uitvoering bestuursakkoord en de korting op het budget voor onderzoek van het Onderzoeksbureau Cultuur, Welzijn en Zorg. De opgenomen bezuinigingen waren respectievelijk € 100.000,-- en € 38.502,--. In deze Bestuursrapportage stellen wij voor deze bezuinigingen voor € 10.000,-- respectievelijk € 38.502,-- terug te draaien.

Het fenomeen lucht in de begroting speelt geen rol meer, dit in tegenstelling tot de vorige 2e Bestuursrapportage. Ook nu het uitgangspunt dat er bij de Jaarrekening 2010 geen grote afwijkingen te zien zullen zijn en dat het rekeningsaldo beperkt zal zijn. In deze Bestuursrapportage verantwoorden wij ons juist en tijdig over het realiseren van onze beleidsvoornemens en dan vooral de resultaten van de prioriteiten. Bij de prioriteiten wordt de status weergegeven en wordt waar nodig ook in het kort de afwijking c.q. voortgang toegelicht. Afwijkingen in geplande activiteiten, resultaten en benodigd budget worden integraal gemeld met de reden van de afwijking.

In totaal verwachten wij op basis van de resultaten van de eerste 8 maanden van het jaar een nadeel van € 1.597.618,--. Wij stellen voor dit nadeel te onttrekken aan de Reserve voor algemene doeleinden. Door dit nadeel nu aan de reserve te onttrekken wordt verwacht dat het uiteindelijke rekeningsaldo 2010 na bestemming van de begrote reserves mutaties nul zal bedragen, tenzij zich na het opstellen van deze rapportage nog onverwachte, incidentele ontwikkelingen voordoen.

Omdat bij het behandelen van deze Bestuursrapportage in uw statenvergadering ook de Begroting 2011 is geagendeerd, zijn de reserves en investeringen niet apart opgenomen. De financiële effecten in deze rapportage die invloed hebben op de reserves zijn uiteraard wel doorgerekend naar de reserves. Deze effecten zijn nog niet in de Begroting 2011 verwerkt, omdat het proces rond het opstellen van de begroting eerder heeft plaatsgevonden dan het maken van deze Bestuursrapportage. De effecten zullen in de 1e begrotingswijziging 2011 worden opgenomen.

Deze 2e Bestuursrapportage is op de volgende manier opgezet: Wij beginnen met de stand van de vrije bestedingsruimte. Daarna volgen de diverse programma's met vermelding daarbij van de belangrijkste behaalde resultaten, relevante ontwikkelingen per product en de voortgang van de prioriteiten met vermelding van eventuele afwijkingen. Ten slotte worden per programma/product de afwijkingen/voortgang van de going concern-budgetten toegelicht.

Stand vrije bestedingsruimte

In deze Bestuursrapportage wordt uitgegaan van de stand van zaken na de verwerking van de voorjaarsnota en de 4e begrotingswijziging 2010 die naar aanleiding van de Nota Reserves en Voorzieningen 2010 is opgesteld. Deze laatste wijziging bestaat uit een aantal samengevoegde wijzigingen die nog niet door uw staten zijn vastgesteld of administratief van aard zijn, maar vooruitlopend op deze Bestuursrapportage wel al in de begroting zijn verwerkt. U vindt deze begrotingswijziging in bijlage 2. De in deze Bestuursrapportage voorgestelde mutaties zullen worden verwerkt in de 5e begrotingswijziging 2010. Het negatieve saldo van de vrije bestedingsruimte willen wij onttrekken aan de Reserve voor algemene doeleinden.

Deze 2e Bestuursrapportage 2010 sluit af met een negatief saldo van **€1.597.618,--**.

Om een beeld te geven van de opbouw van dit bedrag volgt hierna een verdeling per programma en het meerjaren perspectief.

	2010	2011	2012	2013	2.014
Totaal Programma 1. De provincie doét er toe!	-5.700	-180.000	0	0	0
Totaal Programma 2. Samenleving met samenhang	-473.741	70.000	70.000	70.000	70.000
Totaal Programma 3. Ruimte en bereikbaarheid	-91.785	0	0	340.000	293.000
Totaal Programma 4. Kennis wérkt	0	0	0	0	-2.700.000
Totaal Programma 5. Leefomgeving	89.167	-165.833	-165.833	-165.833	-165.833
Totaal Programma 6. Middelen	-1.115.559	-190.000	498.000	498.000	498.000
Totaal	<u>-1.597.618</u>	<u>-465.833</u>	<u>402.167</u>	<u>742.167</u>	<u>-2.004.833</u>

Opbouw van het resultaat

Het nadeel wordt voornamelijk door de volgende grotere posten veroorzaakt:

Door de strenge winter zijn extra kosten ontstaan door schade aan het wegdek	-703.000
Beleggingsfondsen worden gecorrigeerd op de lagere marktwaarde.	-397.989
De uitkering uit het provinciefonds wordt aangepast aan de meicirculaire 2010	-499.850
Lagere rente kasgeld opbrengsten	-1.063.622
Tekort op Jeugdzorg	-500.000
Aanvullende kosten Nieuwe Digitale Werkplek (NDW)	-714.000
Vrijval salariskosten wegens ingestelde vacaturestop, voordeel	400.000
Decentralisatie-uitkering bodemsanering, voordeel	1.246.209

Hieronder volgt een overzicht van de overhevelingen naar 2011 en verder en het verloop van de Reserve voor algemene doeleinden, waarin de gevolgen van deze 2e Bestuursrapportage ook meerjarig zijn verwerkt.

Overhevelingen van 2010 naar 2011 en verder

	2010	2011	2012	2013	2014
Tunnel N34 't klooster wordt wegens overleg verschillende partijen over diverse varianten vertraagd.	-250.205	250.205			
Voor groen-blauwe diensten wordt geen aparte regeling gemaakt, wij willen de middelen combineren met het Subsidieregeling akkervogelbeheer.	-739.500	739.500			
Project TT circuit	-150.000	150.000			
Subsidie Herinneringscentrum Westerbork t.b.v. visie op een vernieuwende invulling van het historische landschap.	-166.000	166.000			
Frictiekosten 2010 inzetten voor de periode 2011-2014.	-300.000	75.000	75.000	75.000	75.000
Decentralisatie-uitkering herstructurering bedrijventerreinen/TOPPER-middelen	-1.811.057	1.811.057			
Decentralisatie-uitkering Tijdbeleid	-50.000		50.000		
totaal	<u>-3.466.762</u>	<u>3.191.762</u>	<u>125.000</u>	<u>75.000</u>	<u>75.000</u>

Verloop Reserve voor algemene doeleinden na verwerking meerjarige resultaten 2e Bestuursrapportage 2010.

050001	Reserve voor algemene doeleinden					
<i>Verloop</i>	<i>rek 2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Saldo aanvang jaar	33.834.030	36.846.334	24.232.014	20.463.259	28.595.208	41.261.545
Begrote onttrekking	9.230.647	12.614.320	3.768.755	0	0	0
Begrote toevoeging	12.242.951	0	0	8.131.949	12.666.337	13.932.027
Saldo einde jaar	36.846.334	24.232.014	20.463.259	28.595.208	41.261.545	55.193.572

Majeur programma 1. Versnellingsagenda 2e Bestuursrapportage 2010

Reconstructie N374 – traject Borger - Schoonloo

Het wegvak Borger-Schoonloo is aangepast aan de essentiële herkenbaarheidkenmerken, inclusief de aansluiting op de N587. Het project is opgeleverd en daarmee afgerond. De totale kosten van fase 2 € 1.820.000.

Herinrichting traverses N371 Smildes

De N371 binnen de bebouwde kommen van Smilde en de situaties bij de bruggen worden aangepast aan de eisen van de essentiële herkenbaarheidkenmerken. Het project valt uiteen in twee fases. Fase 1 is inmiddels afgerond. Fase 2 bevindt zich in de uitvoeringsfase en zal eind oktober worden opgeleverd. De kosten van fase 2 zijn begroot op 2,14 miljoen euro.

Onderzoek naar incident management langs enkele provinciale wegen

Op dit moment is er de intentie om incidentmanagement toe te gaan passen op de drie (voor IM begrippen) belangrijkste wegen, N34, N381 en de N372. De komende periode zal ingezet worden op het contact tussen provincie en hulpdiensten (Politie, brandweer e.d.) om te komen tot gezamenlijke afspraken over dit onderwerp.

Onderzoek naar afstandsbediening provinciale vaarwegen

Om het serviceniveau op de beroeps- en recreatievaart te verbeteren zal de bediening (op afstand) van bruggen en sluizen verder worden geautomatiseerd. De Nota "Bediening op Afstand" is gereed. In de nota is een inventarisatie gemaakt van welke mogelijkheden en kansen er zijn. Op dit moment vindt er een nadere afstemming plaats met andere beleidsvelden. De definitieve nota zal in het derde kwartaal van 2010 ter besluitvorming worden voorgelegd.

Innovatieve verlichting

- Sanering Openbare verlichting
- Het overgrote deel van de saneringsoperatie is in 2010 afgerond. Een klein resterend deel van de te verwijderen lichtmasten wordt in het voorjaar van 2011 gesaneerd.
- LED markering rotonde Bunne
- Het verlichtingsplan voor het toepassen van LED markering ter plaatse van de rotonde nabij Bunne wordt op dit moment aanbesteed waarna het eind 2010 zal worden uitgevoerd. Het eerste jaar van in gebruik name zal gebruikt worden om het plan te monitoren en te evalueren. Uit de evaluatie moet blijken of er een vervolg geven wordt aan deze wijze van verlichten.
- Dynamische openbare verlichting Zuidlaren - De Groeve
- Voor het traject (fietspad) tussen Zuidlaren-De Groeve (N386) is een verlichtingsplan ontworpen met als insteek verlichting op aanvraag, een zogeheten dynamisch verlichtingssysteem. Op dit moment wordt het project aanbesteed. Het systeem wordt vervolgens eind 2010 geïnstalleerd en zal het daarop volgende jaar worden gemonitord en geëvalueerd. Uit de evaluatie moet blijken of er een vervolg geven wordt aan deze wijze van verlichten.

Energiezuinig steunpunt

De provincie wil duurzame energieopwekking in de vorm van kleine windturbines en zonnepanelen, toepassen bij provinciale (onderhouds)steunpunten. De eerste inventarisatie van de toepassingsmogelijkheden van windturbines is uitgevoerd. Een extern bureau heeft een rapport opgesteld waarin diverse besparingsscenario's zijn weergegeven met bijbehorend energiebesparingspotentieel. Getracht wordt om het energiebesparingspotentieel zo breed mogelijk toe te passen. Aandacht gaat daarbij uit naar isolatie, zonnepanelen en warmte- koude opslag en toepassing van hoge rendement verwarmingstechnieken. Eind 2010 zal worden gekozen voor een van de scenario's en deze zal in 2011 zijn beslag krijgen.

100.000 voertuigenplan

In het najaar van 2009 is er door GS het besluit genomen om deel te nemen aan de subsidieregeling van het ministerie van V&W, de zogenoemde Tankstations Alternatieve Brandstoffen 2 (TABII). De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de subsidieregeling ligt bij het Agentschap NL. Half maart 2010 is het subsidieprogramma gesloten. Drie subsidieaanvragen voor aardgas/groen gas-vulpunten zijn in juni 2010 toegekend. Dit zijn Peize, Hoogeveen en Geesbrug. Uit een eerdere subsidieregeling (Tankstation Alternatieve Brandstoffen 1) worden er mogelijk nog twee vulpunten gerealiseerd bij Meppel en Sleen via de TAB I – regeling. Deze vulpunten dienen als zij in aanmerking willen komen voor het subsidiegeld, vóór 1 januari 2012 gerealiseerd te zijn.

Stagnerende woningbouw

Voor directe ondersteuning van woningbouwprojecten is voor 2010 een budget beschikbaar van € 2.202.800,--. Na de toekenning van € 1.047.200 aan het project De Citadel in Assen zijn bijdragen toegezegd voor zes projecten in de gemeenten Borger-Odoorn, Assen en Emmen voor een totaal van € 629.430,--. Van het resterende budget € 1.778.370,-- voor 2010 verwachten wij dit jaar nog een belangrijk deel te verplichten. Daarbij zal ook gekeken worden naar de mogelijkheid om de criteria van de regeling te verruimen. Daarnaast is nog € 205.000,-- beschikbaar voor flankerende maatregelen gericht op verbetering van het consumentenvertrouwen en stimulering van woningverkoop. Op dit deelbudget is nog geen aanspraak gedaan.

100.000 woningenplan

De minister heeft besloten Noord-Nederland niet (bij AMVB) aan te wijzen als 'Koplopergebied' voor duurzame nieuwbouw. De aanscherping van de EPC van 0,8 naar 0,5 (per 1 oktober 2010) is hiermee van de baan. Onlangs is er vanuit Brussel wel positief besloten over het projectvoorstel dat Drenthe en Groningen hebben gedaan om maximaal 4% van het EFRO-budget in te zetten ten behoeve van energie-efficiënte maatregelen. Vooruitlopend hierop hadden Drenthe en Groningen een subsidieregeling energiebesparing bestaande bouw (SEBB) opengesteld voor particulieren, deze wordt voortgezet in 2011. In november 2010 gaat eenzelfde regeling voor woningcorporaties van start. Vooral de samenwerking met corporaties verdient extra aandacht.

Stadsvernieuwing Hoogeveen

In het stadscentrum van Hoogeveen zijn al de eerste resultaten te zien van herontwikkeling en het kwaliteitsniveau dat daarbij wordt nagestreefd. Het wegvakgedeelte van de Schutstraat tussen de Alteveerstraat en de Zuiderweg is heringericht. Met de aankoop en sloop van een pand is de Dekkerpassage een 'verbrede' entree naar de Hoofdstraat geworden zoals er meer worden gerealiseerd. Met het gereedkomen van de vernieuwde Hoofdstraat Noord is zichtbaar gemaakt welke kwaliteitsambitie de gemeente voor het gehele stadscentrum voor ogen heeft. Door het water speelse wijze terug te brengen in het straatbeeld gecombineerd met ruimte voor terrasjes en podia, heeft de openbare ruimte van de noordelijke entree een stevige kwaliteitsimpuls gekregen. De voorbereidingen voor reconstructie van het Kaapplein (verwerving en sloop gebouwen, bouw parkeervoorziening) heeft meer aanlooptijd nodig om de financiering rond te krijgen, maar de verwachting is dat begin 2011 de werkzaamheden kunnen starten.

Tussenwater

De MER-rapportage wordt in oktober opgeleverd. Daarna gaat de inspraak procedure en de aanpassing van het bestemmingsplan lopen. De uitvoering van Tussenwater zal door de vertraging in de procedures niet eerder kunnen plaatsvinden dan medio 2011. Concreet betekent dit dat de beschikbare middelen (€ 2 milj.) vanuit de Versnellingsagenda niet tijdig (voor 2011) kunnen worden uitgegeven aan de uitvoering van het project. Maar in het voorbereidingstraject heeft zich een unieke kans voorgedaan om de gelden wel tijdig uit te geven. Een agrariër, die voor de uitvoering van het totale project cruciale gronden in bezit heeft, heeft aangegeven mee te willen werken aan een verplaatsing. De kosten, die hiermee gemoeid gaan bedragen rond de € 2 milj. Omdat er geen gelden meer beschikbaar zijn uit de reguliere middelen is voorgesteld om de gelden van de

Versnellingsagenda hiervoor te gebruiken. Hierdoor kan op korte termijn veel resultaat worden behaald. Hiermee wordt een kavelruil van 188 hectare mogelijk gemaakt. Hiervan komt 52 hectare dan ten goede van de natuurontwikkeling (35 hectare in Tusschenwater) en 45 hectare gaat naar de landbouwstructuur verbetering. Met de overige 24 hectare worden andere problemen opgelost. De beschikbare middelen worden uiterst effectief ingezet, omdat ze voor een belangrijk deel weer terugkomen door de verkoop van de boerderij, de doorlevering aan particulier natuurbeheer en een directe besparing in de uitvoeringskosten van het project door het niet hoeven te nemen van bepaalde maatregelen.

Versnelde inrichting EHS

De landinrichtingscommissie van Roden-Norg heeft ingenieursbureau Arcadis opdracht gegeven om een inrichtingsplan op te stellen. Het gaat om de realisatie van 500 hectare ecologische hoofdstructuur in combinatie met het vasthouden en bergen van water. Met dit laatste wordt bereikt, dat bij veel regen het water langer in het gebied wordt vastgehouden en langzamer tot afstroom komt. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de veiligheid van met name de stad Groningen. De landinrichtingscommissie heeft aan Arcadis een aanvullende opdracht gegeven om ook voor alle resterende beeksystemen binnen de herinrichting Roden Norg, die nog niet hun natuurlijke vverloop hebben herkregeen, een inrichtingsplan op te stellen. Als al deze inrichtingsmaatregelen in 2012 zijn voltooid dan heeft het gehele beekdal van het Grote diep van het Fochteloeërveen tot aan het Leekstermeer weer haar oorspronkelijk beloop gekregen.

Revitalisering bedrijventerrein De Wieken

De eerder toegezegde Rijkscofinanciering (EZ) ten bedrage van € 1,8 miljoen is uitgebleven. De financiering van het project herstructurering bedrijventerrein De Wieken moest daarom via de reguliere lijn worden opgepakt. Recent is overeenstemming bereikt tussen gemeente en provincie over financiering van het ontstane gat van € 1,8 miljoen. Nu de financiering van het project rond is, zal de uitvoering spoedig starten.

Ondersteuning MKB

In 2010 is de tweede en laatste tranche van € 1 miljoen beschikbaar gesteld aan het MKB-fonds. Daarnaast zijn in het kader van de TAFF-regeling de eerste twee tranches (samen € 1 miljoen) beschikbaar gesteld aan het fonds. Via het fonds is op dit moment voor € 3 miljoen steun verleend aan totaal 10 MKB bedrijven in Drenthe.

Scholing en arbeidsmarkt

Samen met gemeenten, UWV Werkbedrijf, ondernemers en onderwijs heeft de provincie Drenthe gewerkt aan het inperken van de gevolgen van de economische crisis voor de arbeidsmarkt. Dat is gebeurd via het stimuleren van de bovenregionale van-baan-naar-baan-mobiliteit (Arbeidsmobiliteit Drenthe), deelname aan Convenant Jeugdwerkloosheid en het op peil houden van het aantal leerlingbouwplaatsen in Drenthe. Concrete voorbeelden van de activiteiten in 2010 in dit verband zijn:

- steun aan het project Ellert en Brammert van Stichting de Zeven Marken (opleidingstrajecten voor jongeren in de bouw);
- steun aan het Opleidingscentrum voor de bouw (OCB) in samenwerking met gemeenten en woningbouwcorporaties;
- verbetering informatieontsluiting scholingsmiddelen en -regelingen, o.a.via de website 123subsidies.nl van SNN;
- realisatie van een provinciale dekking van leerwerkloketten.

Marketing en promotie

Alle intensiveringsmiddelen zijn in 2009 verplicht en ingezet.

Monumentenzorg

Het Meldpunt van het project Leestand en Herbestemming (www.herbestemmingdrenthe.nl) stroomt inmiddels vol met meldingen van potentiële herbestemmingsprojecten. In de categorie 'Kerken' is de herbestemming en

restauratie van twee kerken gestart, in de categorie 'agrarisch en industrieel erfgoed' van één object, in de categorie 'revitalisering Veenhuizen' vier.

Er zijn daarnaast vier projecten in voorbereiding, al deze projecten vallen in de categorie agrarisch en industrieel erfgoed. Ook neemt de provincie Drenthe deel aan het netwerk- en activiteitenprogramma 'Verduurzamen van historische en beeldbepalende gebouwen' van de universiteit Nijenrode.

Assen-FlorijnAs

Het project Assen-FlorijnAs is toegevoegd aan de lijst van projecten behorende tot de Crisis- en Herstelwet. Onlangs is er ook overeenstemming bereikt over de financiering. Nadat eerder al de Rijksbijdrage was toegezegd, is er nu ook overeenstemming tussen de gemeente Assen en de provincie over het restdeel van de financiering. Hiermee zijn de laatste obstakels weggenomen en kan er met de uitvoering begonnen worden.

Toelichting belangrijkste resultaten, ontwikkelingen en afwijkingen/voortgang per programma.

Programma 1. De provincie doét er toe!

Missie

Onze ambitie is de provincie te laten léven door actief te zijn als stimulator, aanjager en gebiedsregisseur. We geven invulling aan onze rol als gebiedsregisseur, hebben daarvoor de juiste kennis in huis en weten waar kennis beschikbaar is om regie te kunnen voeren. Vanuit die positie zorgen we met onze partners voor een gedragen beleidsagenda en zien we toe op de uitvoering daarvan. Door het versterken van de bestuurskracht van provincie en gemeenten, zijn we beter in staat om te sturen en te monitoren op beleidsrealisatie. We werken daarom aan toename van onze eigen bestuurskracht en faciliteren ook gemeenten daarin. We positioneren Drenthe sterk op (inter)nationaal niveau door actieve lobby richting Den Haag en Brussel. Hierin fungeren we als intermediair voor de medeoverheden in Drenthe.

In onze communicatie staan kwaliteitsverbetering, transparantie en verantwoording centraal. We zorgen dat de kwaliteit van digitale informatieverstrekking en dienstverlening op een hoog niveau is en we blijven die voortdurend verbeteren

Belangrijkste resultaten 2010

- Eind mei is het subsidieloket officieel geopend. Een eerste voorkomen van het elektronisch loket van de Provincie Drenthe. Om geauthenticeerd toegang tot dit loket te krijgen wordt gebruikgemaakt van DigiD.
- Op het vlak van communicatie hebben wij ons evenementen- en uitnodigingenbeleid in kaart gebracht. Dit heeft ertoe geleid dat grote evenementen op het TT-circuit dit jaar voor het eerst werden gekoppeld aan inhoudelijke dossiers, zodat optimaal van netwerken gebruik kon worden gemaakt.
- Op het gebied van nieuwe media is de eerste digitale nieuwsbrief rond de versnellingsagenda verschenen. Ook zetten wij Twitter standaard in als middel om te communiceren over nieuws- en persberichten vanuit de provincie.

Ontwikkelingen

P-1.0 Provinciale staten

Ontwikkelingen 2° bestuursrapportage

De voorbereiding van de verkiezingen van 2 maart 2011 zijn gestart. Hiervoor is in samenwerking tussen ambtelijke organisatie en statengriffie een communicatieplan ontwikkeld. Ter ondersteuning van de politieke partijen zal onder andere het Kieskompas worden ingezet. De organisatie van de verkiezingen van provinciezijde wordt vanuit de Statengriffie getrokken.

Wat zijn de prioriteiten en wat gaan we er aan doen?

P-1.1 Bestuurlijke aangelegenheden

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen
1.1 Uitvoering bestuursakkoord	Status: Overwegend groen Onderdeel Provincie Nieuwe Stijl - <i>Uitwerking van visie op PNS, kerntaken en rolopvatting in programmavorm, projecten en opgaven voor doelrealisatie gedefinieerd.</i>

Hierin is ook de realisatie van de afspraken in het kader van het Bestuursakkoord meegenomen.

Status groen: programmaplan afgerond, realisatie afspraken en doelstellingen PNS belegd in de lijnorganisatie. Dit jaar zullen wij op de volgende doelstellingen en resultaten sturen:

- meer werken vanuit gebiedsopgaven: wij geven in 2010 concreet invulling aan gebiedsgericht werken en gebiedsregie. De organisatie wordt de komende jaren toegerust op het gebied van formatie, dienstverlening, kennismanagement en beleidsinformatie, vaardigheden en competenties. Daarnaast wordt de realisatie van onze opgaven in Zuidoost-Drenthe het vliegwiel voor gebiedsgericht werken in de organisatie.
- Meer focus op kerntaken: in 2010 en het komende jaar wordt per afdeling en team van de organisatie bepaald waar het zwaartepunt van het takenpakket ligt, gezien PNS. Dit wordt uitgewerkt in het afdelings- en teamplan. Hierin worden de consequenties van een te ontwikkelen sourcingstrategie en voor de op te zetten RUD meegenomen.
- Beter netwerkende organisatie: als competentie wordt extra aandacht gegeven aan onze provinciale rol als belangenbehartiger, verbinder en makelaar. Deze rollen worden concreet gemaakt en managers en medewerkers krijgen de ruimte om hieraan invulling te geven.

- *Gesprekken met gemeenten, waterschappen en andere partners over gevolgen van realisatie PNS*
Status oranje: gemeenten focussen momenteel op gevolgen van bezuiniging en hebben minder oog voor PNS.

- *Nieuwe werkwijze, rollen en taken PNS integreren in Omgevingsbeleid*
Status groen: vanuit PNS ondersteuning in ontwikkelen realisatiestrategie. Zoals hiervoren benoemd, wordt de gebiedsopgave in Zuidoost-Drenthe als voorbeeldopgave opgepakt en worden leereffecten vertaald naar de andere gebiedsopgaven en naar de organisatie.

Uitvoeringsprogramma bestuursakkoord

De provincie Drenthe heeft ook in de tweede helft van 2010 actief geparticipeerd in het uitvoeringsprogramma bestuursakkoord. Geconstateerd kan echter worden dat de opbrengsten van dit programma wisselend zijn wat meteen iets zegt over de effectiviteit en efficiency van een dergelijk akkoord. Inmiddels heeft een gezamenlijke evaluatie (van VNG, IPO en rijk) van het akkoord plaatsgevonden en deze uitkomsten moeten zeker worden meegenomen indien in de toekomst wederom een bestuursakkoord met het rijk wordt gesloten. Meest teleurstellende is de voortgang van de decentralisatieagenda: veel belangrijke dossiers zijn niet gedecentraliseerd. In het kader van de schuldvraag ligt het voor de hand om hier naar het rijk te wijzen. Ook de voortgang van het dossier interbestuurlijk toezicht is niet groot, dit lijkt een project te worden van de lange adem. Positief kunnen wij zijn over de clusters goed bestuur, kwaliteit van dienstverlening en vermindering regeldruk administratieve lasten. Soms hebben deze clusters nut gehad als leerinstrumentarium en in een aantal gevallen zijn ook concrete resultaten geboekt zoals de gezamenlijke zet met basis-servicenormen en een gezamenlijke meting in het kader van administratieve lasten.

Overige activiteiten 2010

- Verkenning naar het vormen van een tijdelijke interne Omgevingsdienst als opmaat naar een nog te vormen Regionale Uitvoeringsdienst. Verkend wordt welke manier het meest passend is om deze interne

	<p>Omgevingsdienst vorm te geven. In januari 2011 wordt de interne Omgevingsdienst operationeel..</p> <p>Onderdeel Uitvoeringsorganisatie Aan het Provinciefonds is in 2010 eenmalig €9 miljoen toegevoegd als compensatie voor de (uitvoerings)kosten die gemoeid zijn met de Wabo. Hiervan is €750.000 voor Drenthe. Wij stellen voor om deze rijksbijdrage te storten in een reserve voor de dekking van eenmalige kosten die gemoeid zijn met de oprichting van een regionale uitvoeringsorganisatie (RUD).</p> <p>Het oprichten van een RUD brengt hoge incidentele kosten met zich mee, die in latere jaren door efficiënter werken – uitgaande van het huidige bestaande kwaliteitsniveau – pas worden terugverdiend. Uit berekeningen (die in opdracht van IPO zijn gemaakt) blijken de kosten voor de provinciale organisatie te bestaan uit frictiekosten, sociaal plankosten, desintegratiekosten en projectkosten. In totaal gaat het om €110 miljoen voor alle 26 RUD's in Nederland. Uit de berekeningen komt ook naar voren dat deze investeringen pas na 9 jaar zijn terugverdiend. Dit betekent een forse voorinvestering vanuit de provincie Drenthe. De hoogte van de voorinvestering is op dit moment nog niet exact aan te geven. Enerzijds omdat de totale incidentele kosten niet zomaar door 26 RUD's gedeeld kunnen worden, en anderzijds omdat nog niet duidelijk is welke vorm een uitvoeringsorganisatie vanuit de provincie Drenthe gaat krijgen.</p> <p>Overigens wordt in IPO-verband nog gewerkt aan een claim richting VROM voor de dekking van de invoeringskosten. Gelet op bezuinigingen op rijksniveau is dit een traject met een onzekere uitkomst.</p> <p>Aansluiting Drenthe bij Rijksbrede Subsidiekader: de nieuwe ASV leggen we in december 2010 ter vaststelling aan provinciale staten voor.</p>
1.2 Beter(e) bestuurlijke samenwerking	<p>Status: Groen</p> <p>Onderzoek naar betere grensoverschrijdende samenwerking Coevorden afgerond.</p>
1.3 Beter(e) beleid(sprocessen)	<p>Status: Groen</p> <p>De organisatiebrede visie op interactieve beleidsontwikkeling integreren wij in de uitwerking van PNS, en is daarom geen apart project meer onder prioriteit 1.3.</p>
1.4 (Inter)actiever informeren en beter profileren Kwaliteitshandvest / kwaliteit van dienstverlening	<p>Status: Groen</p> <p>Bundeling en optimaal vormgeven van bekendmakingen / arbeidsmarktcommunicatie: na enige vertraging hebben wij inmiddels een plan opgesteld. We zijn begonnen met de uitvoering van dit plan, en gaan hiermee door in 2011.</p>
1.5 Digitale informatie en (e-) dienstverlening	<p>Status: Oranje</p> <p>Het geactualiseerde Welkom in Digitaal Drenthe (WIDD) is opgeleverd en vastgesteld onder de naam: "Informatieplan 2010-2013 Digitaal Nieuwe Stijl". Landelijke programma's zoals NUP en Gideon lopen vertraging op met als gevolg langere looptijd en meer kosten. In 2011 verwachten wij €180.000,-- extra budget nodig te hebben.</p> <p>Voor de uitrol van de digitale processen is extra inzet gepleegd. Daarnaast is een transitieproces van analoog naar digitaal in gang gezet waarvoor extra inzet benodigd is. De overgang naar het flexconcept levert veel documenten op die verwerkt moet worden. Ook daar is extra capaciteit op ingezet.</p> <p>Om toestemming te verkrijgen van de archiefinspectie voor het vervangen</p>

van papieren documenten door digitale documenten is gestart met de voorbereiding voor een zogenaamde substitutieverklaring. Voordat deze aanvraag ingediend kan worden zijn aanpassingen nodig in de interne procedures en inrichting van het Document Management Systeem.

Financieel overzicht prioriteiten

Programma 1. De provincie doet er toe!	1	2	3	4	5
	Realisatie 2009	Primitieve begroting 2010	Begroting 2010 na wijziging	Realisatie 2010	Verwacht resultaat 2010
P1.01 Uitvoering bestuursakkoord	107.648	664.000	415.000	321.446	425.000
P1.02 Betere bestuurlijke samenwerking	100.296	0	100.000	11.687	100.000
P1.03 Betere(e) beleid(s)processen	50.088	0	0	0	0
P1.04 (Inter)actiever informeren en beter profileren	23.762	175.000	74.000	9.780	74.000
P1.05 Digitale informatie en (e-)dienstverlening	1.312.385	1.416.000	1.445.000	880.605	1.445.000
Totaal prioriteiten	1.594.178	2.255.000	2.034.000	1.218.517	2.044.000

<Financiële toelichting op prioriteiten.>

Toelichting afwijking 2e bestuursrapportage

P1.1 Uitvoering bestuursakkoord

Dit budget wordt naar verwachting met € 10.000,-- overschreden door het eenmalig inboeken van interne personele kosten.

P1.05 Digitale informatie en (e-)dienstverlening

Eenzijds komen aanvullende kosten voort uit specifiek inzicht in de daadwerkelijke kosten voor de realisatie van de vernieuwing ICT en beheersomgeving. Detailplannen zijn in de loop van 2010 merendeels gereed gekomen en uitgewerkt, daarmee ook het financiële inzicht voor 2011.

Anderzijds worden extra kosten gemaakt doordat werkzaamheden doorlopen van 2010 in 2011, landelijke programma's zoals NUP en Gideon lopen vertraging op met als gevolg langere looptijd en meer kosten. Wij verwachten daarom in 2011 € 180.000,-- extra budget nodig te hebben.

Wat doen we nog meer?

Product	Afwijkingen/voortgang
1.1. Bestuurlijke aangelegenheden	<p>Als aanvulling op de begroting 2010 hebben wij in de 1^e Bestuursrapportage nadere invulling gegeven van het Onderzoeksprogramma 2010 op grond van de Verordening doelmatigheid en doeltreffendheid provincie Drenthe.</p> <p>In 2010 voeren wij drie zelfonderzoeken uit.</p> <p>Het eerste is een zelfonderzoek naar de werking van ILG/PMJP in Drenthe. Vooral naar de wijze waarop wij de zaken aan de buitenkant hebben georganiseerd (met bijvoorbeeld gebiedscommissies). In juli 2010 is het bevindingenonderzoek (door de commissie van Dijk) afgerond. De beleidsreactie (wat vinden wij</p>

	<p>van, en wat gaan wij doen met de aanbevelingen) volgt dit najaar.</p> <p>Het tweede is een onderzoek naar de wijze waarop wij ons, om doelen te bereiken, verbinden aan derde partijen, qua bestuurlijke participatie en qua financieringssystematiek. Op basis van feitenonderzoek door Deloitte naar bestaande constructies en op basis van een normenkader (best practices) willen een adequaat repertoire aan arrangementen met verbonden partijen vaststellen.</p> <p>Verder onderzoeken wij binnen dit onderzoek de organisatie van het relatiemanagement op de overeenkomsten door een feitenonderzoek tussen de provincie en een gemeente (met medewerking van de gemeente Coevorden).</p> <p>Het derde zelfonderzoek betreft een vervolgonderzoek door het Onderzoeksbureau OCWZ naar de stand van zaken van de verzakelijking van subsidierelaties (op basis van motie 16/2008), dit onderzoek is in september 2010 gestart.</p>
1.2 Interprovinciale samenwerking	Geen afwijkingen.
1.3 Openbare orde en veiligheid	<p>Op 16 september 2010 hebben wij voor de laatste keer deelgenomen aan de periodieke Vigep-oefening (verbindingen in gemeenten en provincies).</p> <p>Bekrachtiging van de overdracht van taken en bevoegdheden aan de Veiligheidsregio Drenthe volgt na 1 oktober 2010.</p>

Agenda.

Geactualiseerde agenda

Onderwerp	Wanneer	Gerealiseerd
Geactualiseerde versie van het informatieplan "Welkom in Digitaal Drenthe", inclusief het bijbehorende uitvoeringsprogramma	1e kwartaal 2010	Informatieplan Drenthe Nieuwe Stijl (DNS) opgeleverd en ambtelijk vastgesteld. Bestuurlijke samenvatting volgt zo spoedig mogelijk (voor eind 2010).
Uitwerking Europaservicepunt	Begin 2010	Begin 2010
Jaarverslag Commissie Rechtsbescherming	April 2010	April 2010
Evaluatie en herijking Nota Europastrategie Drenthe	Halverwege 2010	3e kwartaal 2010
Auditrapport naar stand van zaken verzakelijking subsidies	December 2010	
Auditadvies naar sturing op verbonden partijen	December 2010	
Auditrapport werking ILG/pMJP (commissie van Dijk)	Oktober 2010	

Wat heeft het gekost?

Programma 1. De provincie doet er toe!

	Product/prioriteit	1 Realisatie 2009	2 Primitieve begroting 2010	3 Begroting 2010 na wijziging	4 Realisatie 2010	5 Verwacht resultaat 2010
Lasten	Prioriteiten	1.594.178	2.255.000	2.034.000	2.218.496	2.044.000
	P-1.0 Provinciale staten	875.387	860.380	774.343	587.665	691.541
	P-1.1 Bestuurlijke aangelegenheden	427.991	471.960	894.244	922.017	972.746
	P-1.2 Interprovinciale samenwerking	1.326.301	1.372.400	1.372.400	1.322.751	1.372.400
	P-1.3 Openbare orde en veiligheid	54.860	102.855	41.495	9.522	41.495
	Apparaatskosten	0	0	0	0	0
	Totaal	4.278.716	5.062.595	5.116.482	5.060.451	5.122.182
Baten	Prioriteiten	0	0	0	0	0
	P-1.0 Provinciale staten	0	0	0	0	0
	P-1.1 Bestuurlijke aangelegenheden	30.138	12.000	12.000	3.079	12.000
	P-1.2 Interprovinciale samenwerking	0	0	0	0	0
	P-1.3 Openbare orde en veiligheid	0	0	0	0	0
	Totaal	30.138	12.000	12.000	3.079	12.000
Saldo		4.248.579	5.050.595	5.104.482	5.057.371	5.110.182

Toelichting afwijking 2e bestuursrapportage

Lasten

P-1.0 Provinciale staten

Bijdrage aan de Noordelijke Rekenkamer

Bij de Voorjaarsnota is besloten te bezuinigen op de bijdrage aan de Noordelijke Rekenkamer. Dit besluit is verwerkt in de lopende provinciale begroting. Verder is er sprake van een voordelige afrekening van de kosten van de rekenkamer over 2009 van € 64.802,--, dat resulteert in een voordeel van € 64.802,--.

Vergoeding voor fractiewerkzaamheden

Op het voor fractiewerkzaamheden gereserveerde budget ontstaat dit jaar naar verwachting een batig saldo van € 18.000,-- (inclusief de benodigde verrekeningen over 2009).

P-1.1 Bestuurlijke aangelegenheden

Onderzoeksbureau

In afwachting van de resultaten van de evaluatiecommissie Onderzoeksbureau hebben PS besloten de voorgestelde ombuiging op het werkbudget van het Onderzoeksbureau niet door te laten gaan. Nadeel € 38.502,--.

Kosten rechtsbescherming

Het budget voor 2010 kan met € 5.000,-- worden afgeraamd op basis van de verwachte zittingen die de rest van het jaar nog gehouden worden. Voordeel € 5.000,--.

Help slachtoffers overstromingen Pakistan

Vanuit de post voor onvoorzien uitgaven hebben wij op verzoek van de fractievoorzitters een bedrag van € 45.000,-- beschikbaar gesteld voor de nationale actie 'Help slachtoffers overstromingen Pakistan'. Dit budget wordt binnen programma 1 ondergebracht net als het bedrag dat voor Haïti beschikbaar is gesteld.

Baten

Toelichting niet van toepassing.

Programma 2. Samenleving met samenhang

Missie

In de Drentse samenleving is plaats voor iedereen, van jong tot oud. Met alle mogelijkheden en voorzieningen om te (leren) genieten van cultuur, om te kunnen bewegen en om (verzorgd) oud te worden. Een samenleving gericht op het beginsel van het Drentse naoberschap, met waar nodig de helpende hand voor de zwakkere en extra aandacht voor zorg aan jongeren en ouderen. Een samenleving waarin welzijn hoog in het vaandel staat en waarbij niemand aan de kant staat. Een samenleving waarin cultuur een (ver)bindende factor is en bijdraagt aan educatie, sociale cohesie en de Drentse identiteit. Waarin de rijkgeschakeerde culturele voorzieningen en de uitgebreide culturele infrastructuur worden ingezet als magneet voor de economie. Om een samenleving met samenhang te realiseren zetten wij de komende periode in op de sociale en culturele impuls. De impuls beslaat het hele werkveld Welzijn en Cultuur. Op een aantal terreinen hebben wij wettelijke taken. Deze worden optimaal uitgevoerd. Daarnaast vervullen wij een actieve rol op het sociale en culturele terrein. De voorgestelde intensiveringen worden gezien als een totaalpakket. Over de concrete invulling worden met gemeenten en maatschappelijke organisaties afspraken gemaakt.

Belangrijkste resultaten 2010

- Biblionet Groningen en Drenthe hebben een intentieovereenkomst voor meer samenwerking ondertekend.
- Samen met de provincies Groningen, Overijssel en Gelderland en de gemeenten Ooststellingwerf en Weststellingwerf is de aanvraag Nedersaksisch deel III ingediend bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- In het eerste en tweede kwartaal waren er geen wachtlijsten bij de Drentse jeugdzorg-uitvoerder. De cliënten in Drenthe die jeugdzorg nodig hadden, zijn in het eerste en tweede kwartaal allemaal geholpen.
- Het Kwaliteitsakkoord Basisonderwijs Drenthe wil de kwaliteit van de zwakke en zeer zwakke scholen verbeteren.
- Alle provinciale flexmiddelen op het gebied van Mijn Beweging worden ingezet op het Drents Olympisch Plan 2028. Daarnaast sluiten de sportambities in de gesloten sociale allianties met de 12 Drentse gemeenten aan op het Drents Olympisch Plan.
- In juni 2010 is het nieuwe depot voor het Drents Museum officieel geopend en overgedragen aan het Drents Museum.
- Driekwart van de gemeenten maakt gebruik van het projectgewijs ondersteunen van gemeentelijke archeologietaken met kwaliteitsimpuls. De gemeente Westerveld heeft als eerste een archeologische beleidskaart gemaakt.
- Drenthe is de eerste provincie die ook een flink aantal naoorlogse gebouwen voorgesteld heeft om op te nemen in de Provinciale Monumentenlijst.
- De mogelijkheden van het werken met het cultuurhistorischkompas bij gemeenten is verkend. Formele vast volgt later dit jaar.

Ontwikkelingen

P-2.1 Sociale agenda

Samen met gemeenten vindt een inhoudelijke verkenning en uitwerking plaats van de gezamenlijke thema's op sociaal en cultureel vlak. Centraal doel van de visie is om een gezamenlijk beeld te ontwikkelen van het sociaal

en cultureel domein Drenthe vanaf 2013. Afspraak tussen gemeenten en provincie is om deze gezamenlijke visie af te ronden voor de voorjaarsnota in 2011.

- Het Ministerie van Jeugd en Gezin heeft eind 2009 de Wet op de jeugdzorg laten evalueren. Ministerie en IPO hebben tweejarige afspraken gemaakt in het Afsprakenkader jeugdzorg 2010/2011. Drenthe geeft hier uitvoering aan. Binnen deze afspraken zal een deel van de taken van Bureau Jeugdzorg worden ondergebracht bij de Centra voor Jeugd en Gezin.
- Het ministerie heeft aangekondigd dat de hele regie in de jeugdzorg op termijn naar de gemeenten gaat. Een nieuw kabinet zal daarover een besluit nemen. De voorstellen van het ministerie betekenen ook een ingrijpende wijziging in de werkwijze van de Bureaus Jeugdzorg.
- Het kwaliteitsakkoord Basisonderwijs Drenthe dat is afgesloten, heeft als doel de kwaliteit van de zwakke en zeer zwakke scholen te verbeteren.
- Alle provinciale flexmiddelen op het gebied van 'Mijn Beweging' worden op het Drents Olympisch Plan 2028 ingezet. De sportambities in de gesloten sociale allianties met de 12 Drentse gemeenten sluiten aan op het Drents Olympisch Plan.
- Als voorbereiding op de gevolgen van de bevolkingsdaling wordt een beleidsstrategie ontwikkeld, gericht op het accommoderen van de gevolgen van de bevolkingsdaling.

P-2.5 Culturele en Museale agenda

- In 2010 wordt in IPO-verband met het rijk gesproken over de condities waaronder wij de verantwoordelijkheid voor het Drents Archief overnemen. Dit heeft mogelijk in 2011 financiële gevolgen.
- De Peergroup heeft onlangs een extra landelijke subsidie ontvangen van het Fonds Cultuurparticipatie (€ 156.000) voor het ontwikkelen van participatieprojecten en hun afdeling Peerjong (talentontwikkeling).
- Het Drents Archief is gestart met het ontwikkelen van het publieksconcept Drents Archief 3.0. Het moet in 2012 gereed zijn. Drents Museum en het Drents Archief ontvingen hiervoor een financiële bijdrage uit het Europees Fonds Regionale Ontwikkeling.
- Uitvoering van de statenmotie 2008-05 over Zingeving van de historische plek kamp Westerbork. Het Herinneringscentrum werkt visie op een vernieuwende invulling van het historische landschap (het voormalige kamp Westerbork) verder uit met inachtneming van de aanbevelingen van de provinciale adviescommissie cultuur. Bij de ruimtelijke vertaling van die visie wordt de provincie, ter uitvoering van het Omgevingsbeleid, betrokken. Voor behoud en herbestemming van de kampcommandantwoning worden in 2010 de eerste concrete stappen gezet in het kader van de Versnellingsagenda, project Leegstand en Herbestemming.
- Biblionet Drenthe loopt voorop in het landelijk proces van de Digitale Bibliotheek.
- Decentralisatie van het Regionaal Historisch Centrum heeft vertraging opgelopen. Dit komt omdat de besprekingen tussen rijk en IPO nog niet zijn afgerond.
- Het rijk heeft in het kader van de Modernisering Monumentenzorg (MOMO) drie speerpunten aangewezen:
  - o verankering van cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening;
  - o vermindering regeldruk;
  - o herbestemming van monumenten.

De verwachting is dat een nieuw kabinet op grond hiervan de Monumentenwet gaat aanpassen. Voor provincies liggen hierin nieuwe kansen.

- De extra middelen voor crossmedia bij RTV Drenthe zijn als volgt ingezet:
  - o Uitbreiding en aanpassing website
  - o Uitbreiding van de internetredactie met 2,5 fte waardoor internetberichtgeving actueel is
  - o Uitbreiding ICT met 0,5 fte waardoor de software en hardware in de pas blijft lopen met de eisen die crossmediaal werken en het actueel houden van de internetberichtgeving met zich meebrengt.

Wat zijn de prioriteiten en wat gaan we er aan doen?

P-2.1 Sociale agenda

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen
2.1. Kansen voor jeugd en gezin	Status: Groen Geen afwijkingen.
2.2. Kansen voor Onderwijs: kwaliteitsslag basisonderwijs Drenthe	Status: Groen Geen afwijkingen.
2.3. Kansen voor onderwijs: aanpak Voortijdig Schoolverlaten (VSV)	Status: Groen Geen afwijkingen.
2.4. Kansen voor welzijn en zorg: sociale samenhang en participatie	Status: Groen In de 1e bestuursrapportage is al gemeld dat we de beleidsregel Wonen, Welzijn en Zorg (WWZ) door ons is ingetrokken. De redenen hiervoor zijn dat in lijn met PNS het geld beter ingezet kon worden bij de sociale allianties en er maar weinig aanvragen voor werden ontvangen. Het gaat om een bedrag van € 195.000,- . Dit bedrag wordt nu conform de melding bij 1e bestuursrapportage toegevoegd aan programma 2
2.5. Kansen voor "7-tot-7": diensten- en voorzieningen-programma in Drentse gemeenten	Status: Groen Geen afwijkingen.
2.6. Kansen voor Sport: Drenthe profileren als sportprovincie	Status: Groen Geen afwijkingen

P-2.5 Culturele en Museale agenda

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen
2.7. Versterken culturele infrastructuur Drenthe	Status: Oranje Herinneringscentrum Het Herinneringscentrum werkt visie op een vernieuwende invulling van het historische landschap (het voormalige kamp Westerbork) verder uit met inachtneming van de aanbevelingen van de provinciale adviescommissie cultuur. Bij de ruimtelijke vertaling van die visie wordt de provincie, ter uitvoering van het Omgevingsbeleid, betrokken. Voor behoud en herbesteding van de kampcommandantwoning worden in 2010 de eerste concrete stappen gezet in het kader van de Versnellingsagenda, project Leegstand en Herbesteding. Om het plan inhoudelijk en financieel voldragen te krijgen is er daarom meer tijd nodig. Daardoor zal het gereserveerde geld van € 166.000,- als onderdeel van deze prioriteit dit jaar niet uitgegeven worden. We stellen voor het prioriteitsgeld voor de herinrichting over te hevelen naar 2011. In 2009 is voor procesgeld al een bedrag van € 20.000,- besteed voor het plan.
2.8. Vergroten cultuurparticipatie	Status: Groen Geen afwijkingen.
2.9. Behoud en ontwikkelen cultureel erfgoed	Status: Groen Het Cultuurhistorisch Kompas zal in het vierde kwartaal van 2010 of het eerste van 2011 worden vastgesteld als deelstructuurvisie van het Omgevingsbeleid.
2.10. Vormgeven beeldkwaliteit in openbare ruimte	Status: Groen Geen afwijkingen.
2.11. Versnellingsagenda monumentenzorg	Zie bijlage 1, Versnellingsagenda 2e bestuursrapportage 2010

2.12. RTV-Drenthe	Status: Groen Geen afwijkingen.
-------------------	------------------------------------

Financieel overzicht prioriteiten

Programma 2. Samenleving met samenhang	1 Realisatie 2009	2 Primitieve begroting 2010	3 Begroting 2010 na wijziging	4 Realisatie 2010	5 Verwacht resultaat 2010
P2.01 Kansen voor jeugd en gezin	1.619.311	1.300.000	1.300.000	900.221	1.300.000
P2.02 Kansen voor Onderwijs: kwaliteitsslag basisonderwijs Drenthe	496.093	500.000	600.000	254.094	500.000
P2.03 Kansen voor onderwijs: aanpak Voortijdig Schoolverlaten	372.485	232.500	232.500	232.500	232.500
P2.04 Kansen voor welzijn en zorg: sociale samenhang en participatie	155.271	415.000	415.000	136.912	220.000
P2.05 Kansen voor "7 tot 7"diensten- en voorzieningen- programma in Drentse gemeenten	473.529	465.000	465.000	358.000	465.000
P2.06 Kansen voor Sport: Drenthe profilering als sportprovincie	401.790	418.500	418.500	270.000	418.500
P2.07 Versterken culturele infrastructuur Drenthe	702.768	573.000	573.000	395.496	407.000
P2.08 Vergroten cultuurparticipatie	804.172	883.500	883.500	739.663	883.500
P2.09 Behoud en ontwikkelen cultureel erfgoed	372.780	200.000	200.000	121.014	200.000
P2.10 Vormgeven beeldkwaliteit in openbare ruimte	46.000	93.000	93.000	100.000	93.000
Totaal prioriteiten	5.444.199	5.080.500	5.180.500	3.507.900	4.719.500

Toelichting afwijking 2^e bestuursrapportage

P2.04 Kansen voor welzijn en zorg: sociale samenhang en participatie

In de 1e Bestuursrapportage is al gemeld dat we de beleidsregel Wonen, Welzijn en Zorg (WWZ) door ons is ingetrokken. De redenen hiervoor zijn dat in lijn met PNS het geld beter ingezet kon worden bij de sociale allianties en er maar weinig aanvragen voor werden ontvangen. Het gaat om een bedrag van € 195.000,- . Dit bedrag wordt nu conform de melding bij 1^ee Bestuursrapportage toegevoegd aan programma 2 en van deze prioriteit afgehaald.

P2.07 Versterken culturele infrastructuur Drenthe

Het Herinneringscentrum werkt visie op een vernieuwende invulling van het historische landschap (het voormalige kamp Westerbork) verder uit met inachtneming van de aanbevelingen van de provinciale adviescommissie cultuur. Bij de ruimtelijke vertaling van die visie wordt de provincie, ter uitvoering van het Omgevingsbeleid, betrokken. Voor behoud en herbestemming van de kampcommandantwoning worden in 2010 de eerste concrete stappen gezet in het kader van de Versnellingsagenda, project Leegstand en Herbestemming. Om het plan inhoudelijk en financieel voldragen te krijgen is er daarom meer tijd nodig. Daardoor zal het gereserveerde geld van € 166.000,- als onderdeel van deze prioriteit dit jaar niet uitgegeven worden. We stellen voor het prioriteitsgeld voor de herinrichting over te hevelen naar 2011.

Wat doen we nog meer?

Product	Afwijkingen/voortgang
Ontwikkeling en stimulering van sociaal, cultureel en museaal beleid	Uitbreiding en verbouw Drents Museum: in opdracht van de stuurgroep Nieuwbouw Drents Museum is een projectdefinitie Herinrichting oudbouw opgesteld. In dit plan worden alle bouwkundige ingrepen in de

	<p>oudbouw (inclusief kantorenplan) uit het EZ-Kompasproject van de provincie en het EFRO-project van het Drents Museum samengevoegd. Het plan omvat een overzicht van alle ingrepen, een integrale planning, kostenoverzicht en plan van aanpak. Besloten is zowel het projectmanagement als de bestuurlijke verantwoordelijkheid (via de stuurgroep Nieuwbouw Drents Museum) bij de provincie samen te brengen. De extra kosten voor projectmanagement worden bij het Drents Museum in rekening gebracht.</p>
Mijn ontwikkeling	Geen afwijkingen.
Mijn jeugd	Geen afwijkingen.
Mijn dag/ Mijn Omgeving	Geen afwijkingen.
Mijn beweging	Geen afwijkingen.

Agenda.

Geactualiseerd agenda

Onderwerp	Wanneer	Gerealiseerd
Mid term review Sociale Agenda	opzet - november 2010; (definitief - februari 2011)	4e kwartaal behandeling in PS. Uitvoering loopt volgens schema.
Strategische onderwijs notitie	april 2010	Zie 1e Bestuursrapportage. Er komt geen aparte notitie. Het onderwijskansenbeleid staat al vermeld in de Sociale Agenda en in het onderwijskansenplan
Uitvoeringsprogramma Jeugdzorg 2011	concept - september 2010; (definitief - december 2010)	Vierde kwartaal behandeling in PS. Uitvoering loopt volgens schema.
Olympisch Plan 2028	contourennota – december 2009; financiële onderbouwing - voorjaar 2010; Uitvoeringsprogramma – 2011	Niet van toepassing, geen PS stukken in de planning. Uitvoeringsprogramma in juni 2010 verzonden aan PS.

Wat heeft het gekost?

Programma 2. Samenleving met samenhang

	Product/prioriteit	1 Realisatie 2009	2 Primitieve begroting 2010	3 Begroting 2010 na wijziging	4 Realisatie 2010	5 Verwacht resultaat 2010
Lasten	Prioriteiten	5.444.199	5.080.500	5.180.500	3.507.900	4.719.500
	P-2.0 Ontwikkeling beleid	95.812	129.445	129.445	61.171	94.445
	P-2.1 Sociale agenda	43.339.011	36.464.158	41.105.723	41.058.670	42.234.249
	P-2.5 Culturele en Museale agenda	21.120.536	24.001.326	24.230.863	23.236.813	24.230.863
	Apparaatskosten	0	0	0	0	0
	Totaal	69.999.559	65.675.429	70.646.531	67.864.555	71.279.057
Baten	Prioriteiten	0	0	0	0	0
	P-2.0 Ontwikkeling beleid	5.162	0	0	0	0
	P-2.1 Sociale agenda	34.363.297	30.622.915	35.392.937	33.674.648	35.691.463
	P-2.5 Culturele en Museale agenda	1.322.302	777.030	887.530	562.580	913.789
	Totaal	35.690.761	31.399.945	36.280.467	34.237.228	36.605.252
Saldo		34.308.798	34.275.484	34.366.064	33.627.327	34.673.805

Toelichting afwijking 2e Bestuursrapportage

Lasten

P-2.1 Sociale agenda

Jeugdzorg

Algemeen:

De financiële situatie binnen het thema 'mijn jeugd' is nijpend. De ambities van het thema 'mijn jeugd' staan onder druk. Wij hebben nog steeds de intentie om de huidige ambitie in stand te houden en door te ontwikkelen zodat de jeugdzorg in Drenthe goed blijft functioneren en zich voorbereid op de stelselwijziging in samenwerking met de Drentse gemeenten. De financiële situatie is echter krappere dan voorheen.

Toelichting op nijpende financiële situatie

Het rijk verwacht dat provincies meer eigen middelen voor jeugdzorg inzetten, onze financiële mogelijkheden zijn echter kleiner dan voorheen dus deze verwachting is niet te realiseren. De aanvraag bij het rijk voor onze pilot 'effectieve ketensamenwerking in de Drentse jeugdzorg, meetbaar beter!' is toegewezen, maar er zijn maar zeer weinig projectmiddelen beschikbaar. Het deels financieren van de pilot was in eerdere instantie wel gesuggereerd door het desbetreffende ministerie. Overigens ontvingen wij wel een duidelijk compliment van het ministerie voor onze pilot. In verband met de bezuinigingsdruk bij het rijk, lopen we het risico dat we een korting op de doeluitkering van het rijk zullen krijgen. We hebben eerder het voornemen geuit om de op dit moment negatieve reserve Jeugdzorg ('nog te ontvangen rijksmiddelen jeugdzorg') in 2011 weer te hebben aangevuld (zie Jaarrekening 2009 en 1e Bestuursrapportages 2010). Dit staat echter op gespannen voet met onze inhoudelijke ambities en de financiële context van het rijk. Wij kunnen dit voornemen met de huidige beschikbare middelen dan ook niet waarmaken en dreigen de aanvulling over langere periode te moeten 'uitsmeren'. Dat is niet verantwoord. Effect van onvoldoende financiële middelen ten opzichte van de ambities is dat de afgesproken prestaties niet meer geleverd kunnen worden. Dit kan bijvoorbeeld leiden tot wachtlijsten in de jeugdzorg.

Vervolg op 1e bestuursrapportage 2010:

Bij de 1e Bestuursrapportage hebben we gemeld dat we door de nijpende financiële situatie al een tekort hadden van €536.000,- dat nog verder zou kunnen oplopen. Dit tekort konden we nog voorfinancieren door vooruit te lopen op de extra rijksmiddelen die we in 2011 ontvangen vanwege de nieuwe herverdeling. Dit hebben we bij de 1e Bestuursrapportage 2010 via een begrotingswijziging verwerkt. De financiële situatie is echter nu nog verder verslechterd, waardoor we verwachten dat we voor de rest van het jaar nog

geconfronteerd zullen worden met een tekort van € 627.000,--. Dit tekort wordt veroorzaakt door diverse redenen. Een tegenvaller is dat we als gevolg van een wettelijke uitspraak een particuliere zorgaanbieder moeten bekostigen. Andere tegenvallers zijn de verplichte bijdrage aan de landelijke week van de jeugdzorg en een hogere bijdrage aan de kindertelefoon. In 2010 besteden we veel aandacht aan het financieel beheer Jeugdzorg, waardoor we beter en eerder zicht hebben op eventuele mee- en tegenvallers. Wel blijft het lastig dat het rijk ons vaak laat in het jaar informeert over aanvullende beschikkingen (bijvoorbeeld vergoeding loon- en prijsstijging of toekenning aanvraag hardheidsclausule voor vergoeding extra groei justitietaken van het lopende jaar).

Financiële dekking tekort 2010

Van het verwachte tekort van € 627.000,-- voor de rest van het jaar 2010 kunnen we nog € 127.000,-- voorfinancieren op nog te ontvangen rijksmiddelen voor 2011 (reserve Jeugdzorg). De totale voorfinanciering op de rijksmiddelen die we in 2011 ontvangen komt daarmee uit op € 1.048.000,-- en zal in 2011 nog oplopen tot € 1,2 miljoen. De reserve Jeugdzorg komt daarmee ruim negatief te staan, maar wordt aangevuld via de herverdeling bij de doeluitkering Jeugdzorg in 2011. Het is niet reëel om het tekort op de reserve Jeugdzorg nog negatiever te laten worden. Signalen uit Den Haag wijzen er op dat de rijksbijdrage door de aankomende bezuinigingen lager wordt.

We vinden het daarom onverantwoord het andere deel van het tekort (€ 500.000,--) ook nog ten laste van de al negatieve reserve Jeugdzorg te brengen. Ook binnen programma 2 is die ruimte naar verwachting niet aanwezig, waardoor we een beroep moeten doen op de algemene middelen.

Risico's lopende het jaar 2010

Reeds gemeld in de 1e Bestuursrapportage 2010 en nog steeds een risico is het volgende.

Via de hardheidsclausule hebben we extra middelen gevraagd bij het rijk voor de forse groei van de verplichte jeugdbeschermingstaken (de zogenaamde justitietaken) in 2010. Het rijk heeft dit voorgaande jaren uitgekeerd, maar het risico bestaat dat het ministerie van Justitie dit jaar besluit om maar een deel van deze extra groei te betalen, gezien de krappe financiële situatie bij het rijk. Deze groei is er echter in werkelijkheid wel aanwezig geweest bij justitietaken, waardoor we een risico lopen van € 200.000,-- tot € 400.000,-- in 2010.

Ook reeds gemeld in de 1e Bestuursrapportage 2010 is het financieel risico over de garantstelling die we aan Bureau Jeugdzorg hebben gegeven voor de geraamde groei van de vrijwillige jeugdzorg (de zogenaamde VWS/AMK- taken). In het 1e en 2e kwartaal heeft Bureau Jeugdzorg geen gebruik hoeven te maken van deze garantstelling en de verwachting is dat het aantal indicatiebesluiten in 2010 niet boven de groei van vorig jaar uitkomt, waardoor we waarschijnlijk de garantstelling niet hoeven in te zetten.

P-2.5 Culturele en Museale agenda

Depot Drents Museum

In juni 2010 is het nieuwe depot voor het Drents Museum officieel geopend en overgedragen aan het Drents Museum. Door voordelen op de aanbesteding en niet hoeven aanspreken van de posten voor onvoorzien/nadere planuitwerking wordt een voordeel verwacht op deze investering van ongeveer € 800.000,--. De definitieve financiële afwikkeling vindt eind dit jaar plaats. Door deze meevaller zullen de kapitaallasten van 2011 naar verwachting € 70.000,-- lager uitvallen dan eerder geraamd.

Baten

P-2.5 Culturele en Museale agenda

Huur Drents Museum

De huur die het Drents Museum betaalt wordt jaarlijks geïndexeerd. Deze index van 1,2% vanaf juli 2010 was nog niet verwerkt in de begroting en levert € 26.000,-- extra inkomsten op.

Programma 3. Ruimte en bereikbaarheid

Missie

Wijzigingen in de wetgeving op het gebied van de ruimtelijke ordening leiden tot nieuwe bestuurlijke verhoudingen. Wij zullen deze de komende jaren in overleg met de medeoverheden vormgeven in het proces van de provinciale structuurvisie. Deze visie met de planhorizon 2020 biedt de gelegenheid het provinciaal beleid op een aantal belangrijke thema's te actualiseren. Het wonen, werken en recreëren in een cultuurhistorisch en landschappelijk unieke omgeving is een belangrijke kernwaarde van Drenthe. Bescherming en verdere ontwikkeling er van vereisen een samenhangende scherpere ruimtelijke en economische profilering van het Drents plateau, de steden en de 'schil' van Drenthe. Verdere 'verrommeling' van het landschap wordt met kracht tegengegaan. Klimaatontwikkeling en ruimtegebruik worden beter op elkaar afgestemd. Duurzaam wonen en het toepassen van energiebesparing en nieuwe energiealternatieven worden gestimuleerd. De steden worden ontwikkeld vanuit hun specifieke kwaliteiten voor wonen en vestiging en hun verbinding met de omliggende groene ruimte. Specifiek wordt ingezet op versterking van de (inter)nationale posities van het Nationaal stedelijk netwerk Groningen- Assen en de regio Emmen/Zuidoost-Drenthe. Het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan wordt geactualiseerd, mede als belangrijke bouwsteen voor de nieuwe structuurvisie.

Belangrijkste resultaten 2010

- Convenant Mobiliteitsmanagement is ondertekend.
- De Omgevingsvisie Drenthe is vastgesteld. Deze visie is volgens de nieuwe werkwijze tot stand gekomen en vormt de basis voor onze betrokkenheid bij de ruimtelijke ontwikkelingen. Recentelijk is het laatste bestemmingsplan buitengebied volgens de oude Wro vastgesteld.
- Er is een RSP-kadernota en er zijn convenanten gesloten dan wel nadere afspraken gemaakt met Emmen, Assen en Coevorden.
- De Vechtdallijnen (onder andere spoorlijn Emmen-Zwolle) zijn aanbesteed en gegund.
- Fase 1 van het kanaal Erica-Ter Apel is afgerond en het vervolgetraject is in voorbereiding.

Ontwikkelingen

P-3.0 Verkeer

Investeringsnota verkeer en vervoer

De Investeringsnota Verkeer en Vervoer en daarmee de Reserve Investerings Verkeer en Vervoer in de huidige vorm liep tot en met 2010. Het nieuwe Investeringsprogramma Verkeer en Vervoer (IVV) tot en met 2020 is, bij de behandeling van de Voorjaarsnota, vastgesteld door de Staten. De investeringen VV zijn gebaseerd en afgestemd op het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan, het nieuwe Omgevingsbeleid, het RSP en andere relevante provinciale programma's (Klimaat en Energie, pMJP etc.). Het geeft een basis om de financieringsafspraken met de Drentse gemeenten te effectueren. Het Bestuursakkoord is een belangrijk kader voor de prioritering van investeringswensen.

Beleidsnota Luchtvaart

De termijn om te reageren op de beleidsnota Luchtvaart is op verzoek van een gemeente verlengd in verband met een nieuw College van Burgemeester en Wethouders. Eind juni is er een Reactienota en een herziene beleidsnota Luchtvaart door GS vastgesteld. De nota is aan PS aangeboden.

N34

De aanleg van het busstation bij Gieten verloopt voortvarend. De opening van het busstation is voorzien in december 2010. De reconstructie van het verkeersplein Gieten is aanbesteed. Het is een project van Rijkswaterstaat, De uitvoering van de werkzaamheden wordt begeleid door de provincie Drenthe.

Groningen Airport Eelde

Op de nieuwe Beslissing op Bezwaar zijn 5 beroepsschriften ingediend bij de Raad van State. Het Rijk heeft daarop begin juli het verweerschrift bij de Raad van State neergelegd. Het wachten is op de uitspraak van de Raad van State na een eventuele hoorzitting.

Openbaar Vervoer

Samen met de provincie Overijssel en Regio Twente is in januari 2010 de Europese aanbesteding van de exploitatie van de spoorlijnen Zwolle – Emmen en Almelo-Mariënberg gestart. Het vervoer is gegund aan Arriva, dat vanaf december 2012 het treinvervoer op de lijn Zwolle-Emmen mag gaan uitvoeren. De lijn Almelo-Mariënberg wordt, na afloop van het huidige contract, vanaf december 2013 toegevoegd. De concessie is voor 15 jaar verleend. In de nieuwe dienstregeling (ingangdatum 12 december 2010) zal de trein tussen Emmen en Zwolle twee keer per uur in Emmen-Zuid stoppen.

Verkeersveiligheid

Het Strategisch Plan Verkeersveiligheid Drenthe (SPVVD) 2011-2020 wordt momenteel opgesteld. De verwachting is dat eind 2010 het plan zal worden vastgesteld door het Verkeers en Vervoersberaad.

Mobiliteitsmanagement

In het kader van de landelijke taskforce mobiliteitsmanagement is op 24 juni samen met de provincie Groningen, de gemeenten Groningen en Assen, de Regio Groningen Assen en de werkgevers in deze regio het convenant mobiliteitsmanagement ondertekend. Door ondertekening van het convenant hebben private en publieke partijen de krachten gebundeld om samen uitvoering te geven aan mobiliteitsmanagement. In eerste instantie in de regio Groningen, in het najaar volgen bedrijven in de regio Assen.

P-3.1 Beheer en onderhoud wegen

Claim N34 Gieten-Ees

Over de afhandeling van de reconstructie Gieten – Ees aan de N34 vindt nog steeds overleg plaats met de aannemer. Er is een verschil van mening over de ontwerp- en inspanningsverplichting van de aannemer. Als opdrachtgever vinden wij dat uit het desbetreffende Design & Construct-contract nadrukkelijk een aanzienlijke ontwerp- en inspanningsverplichting en bijbehorende verantwoordelijkheid blijkt. Na intensieve gesprekken bedraagt de claim €1,2 miljoen euro, maar daarbij blijken de meningsverschillen onoverbrugbaar. De aannemer heeft aangekondigd de zaak bij de raad van arbitrage neer te leggen. Dat betekent een dienovereenkomstig risico van €1,2 miljoen euro plus bijkomende juridische kosten.

Verwijderen overbodige verkeersdrempels

In de N371 is een tweetal verkeersdrempels verwijderd. Van de circa 100 verkeersdrempels zullen in de komende tijd circa 30 drempels worden verwijderd. Eind 2010 zal het beeld bekend zijn welke verkeersdrempels meer verwijderd kunnen worden.

P-3.2 Beheer en onderhoud vaarwegen

Vorbereiding voor de 2e fase vaarverbinding Erica Ter Apel

Terwijl de vaarverbinding Erica Ter Apel vanuit noordelijke richting tot aan het Veenpark inmiddels bevaarbaar en geopend is, is de voorbereiding voor de 2e fase van de vaarverbinding in volle gang. Het oostelijke deel is inmiddels aanbesteed, evenals het bevaarbaar maken van het Scholtenskanaal met een fiets- en historische tramburg. Het onderzoek naar de kosten voor beheer en onderhoud van de vaarweg Erica-Ter Apel is nog niet

afgerond. Afspraken over eigendom en eigendomsgrenzen van de vaarweg zijn nog niet vastgesteld. Bij deze afspraken worden ook de kosten in beeld gebracht voor het beheren en onderhouden.

Het aanleggen van het Hondsrugtraject en de realisatie van de spaarsluis vindt plaats via de Moderne Contractvormen. Voor beide onderdelen is gekozen voor zogenaamde Engineering & Construct-contracten volgens de methode van Systems Engineering. De provinciale organisatie heeft daarbij gekozen voor een Ervarend Leren-traject samen met ingenieursbureau Oranjewoud. Kenmerk van dit leertraject, waartoe ook de contractbegeleiding van het Verkeersplein Gieten wordt gerekend, is dat de provinciale organisatie op deze wijze leert zelfstandig deze nieuwe contractvormen toe te passen. De 2e fase van de vaarverbinding wordt gebouwd en in de markt gepromoot als beleefkanaal, waarbij de (toekomstige) vaarrecreant verschillende belevingen ervaart tijdens de enkele tientallen kilometers van het gehele traject, van modern en duurzaam tot aandacht voor historie en natuur. De moeizame grondaankopen vormen echter wel een risico voor de voortgang van het project, waarbij wij blijven koersen op volwaardige openstelling vanaf het vaarseizoen 2013.

P-3.4 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

ISV III

PS hebben in juli het beleidskadervoor de ISVII periode vastgesteld. In navolging hiervan wordt een tenderregeling ontwikkeld die naar verwachting in januari 2011 tot uitvoering komt.

Tegengaan (verdere) verrommeling landschap

Met de inzet van Atelier Mooi Drenthe vergroten wij de beleidsmatige aandacht voor ruimtelijke kwaliteit en het tegengaan van verrommeling. In onze rol van planadviseur zijn wij veelal direct betrokken bij de ruimtelijke planontwikkeling en wijzen wij gemeenten op het belang van de Ruimtelijke Kwaliteit.

Uitbouw positie Beilen als substreekcentrum

Met behulp van een extern bureau is in 2009 op ambtelijk niveau een visie op Beilen gemaakt. Deze visie dient als input voor de gemeentelijke structuurvisie en de uitvoeringsagenda van de omgevingsvisie Drenthe.

P-3.5 Stedelijke ontwikkeling

Regiospecifiek Pakket Bereikbaarheid

Maart 2010 is een bestuursovereenkomst met Coevorden gesloten, en in juli 2010 met Emmen. Een bestuursovereenkomst met Assen bevindt zich in het stadium van afronding, er is al bestuurlijke overeenstemming. Vanuit onder andere de Investeringsnota Verkeer en Vervoer en de programma's Klimaat en Energie en Kennis Werkt wordt inhoud gegeven aan de integrale verbreding van het RSP (RSP-verbreed, voorheen ook wel als RSP+ vermeld). Het lastige financiële getij is daarbij wel een aandachtspunt. Een en ander is neergelegd in de inmiddels vastgestelde Actualisering van de Kadernota uitvoering RSP/RSP+ en Voortgangsrapportage 2010.

Wat zijn de prioriteiten en wat gaan we er aan doen?

P-3.0 Verkeer

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen
3.11. Investeringsnota Verkeer en Vervoer	Status: Groen Er zijn geen afwijkingen: Het Investeringsprogramma Verkeer en Vervoer (IVV) is in juli vastgesteld door de Staten.

P-3.3 Vervoer

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen
3.12. Stimuleren goederenvervoer over water	<p>Status: Groen</p> <p>De Visie binnenhavens en vaarwegen is in concept klaar en met belanghebbenden besproken.</p> <p>De quick wins voor Meppel gaan, op verzoek van de gemeente Meppel, niet door. De quick wins voor Coevorden verlopen volgens planning.</p>

P-3.4 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen
3.1. Regie ruimtelijke opgaven en verkenning actief provinciaal grondbeleid	<p>Status: Groen</p> <p>In de realisatiestrategie voor de Omgevingsvisie willen we aangegeven welke gebiedsopgaven wij centraal stellen, hoe wij om willen gaan met het instrumentarium en de inzet van financiële middelen.</p> <p>Het operationaliseren van de Omgevingsvisie naar een realisatiestrategie met gebiedsopgaven betekent dat wij in samenspraak met onze partners komen tot een gedragen gebiedsagenda en gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de uitvoering daarvan. Ook zal er voor een aantal thema's (zoals de kernkwaliteiten natuur en Landschap) nog een nadere verkenning / verdiepingsslag moeten worden gemaakt.</p> <p>Status: Oranje</p> <p>Begin 2010 is de verkenning naar de toepassingsmogelijkheden van het bestaande instrumentarium voor actief grondbeleid afgerond. Aanvullend onderzoek moet uitwijzen of voor toekomstige ontwikkelingen strategische grondaankoop noodzakelijk is, gezien de provinciale rol.</p>
3.2. Tegengaan (verdere) verrommeling landschap	<p>Status: Groen</p> <p>Geen afwijkingen.</p>
3.3. Verbeteren kwaliteit woningvoorraad. Bevorderen duurzaam bouwen, energiebesparing en toepassing nieuwe energiealternatieven.	<p>Status: Groen</p> <p>Geen afwijkingen.</p>
3.4. Meer balans tussen vraag en aanbod op woningmarkt	<p>Status: Groen</p> <p>In 2010 is aan gemeente Assen een subsidie toegekend voor het project Citadel. Daarnaast zijn er toezeggingen gedaan voor een zestal projecten. In het kader van de realisatie strategie omgevingsvisie loopt een traject met gemeenten om te komen tot afspraken over het woningen aanbod op basis van een regionale woonvisie.</p>
3.5. Impuls wijk- en buurtvernieuwing N.B. Raakvlak met prioriteit 3.10	<p>Status: Groen</p> <p>Geen afwijkingen.</p>
3.6. Experimentele architectuur en wonen op en aan water	<p>Status: Groen</p> <p>Geen afwijkingen.</p>
3.7. Integrale en duurzame gebiedsontwikkeling Assen-Zuid (RSP+project)	<p>Prioriteit is vervallen en opgenomen binnen prioriteit 3.9</p>
3.8. Uitbouw positie Beilen als substreekcentrum	<p>Status: Groen</p> <p>Geen afwijkingen.</p>
3.15. Kanaliseren gevolgen	<p>Status: Groen</p>

bevolkingsdaling	Het onderzoek naar demografische ontwikkeling en de gevolgen voor bevolkingsdaling is afgerond. De uitkomsten van dit onderzoek zijn verwerkt in een startnotitie beleidsstrategie krimp. De gedachtelijn is om in de Drentse krimpstrategie verschillende sectorale beleidslijnen bij elkaar te laten komen. De krimpstrategie is dan niet zozeer iets nieuws, maar slimme verbindingen in bestaande beleidslijnen. Zoals de koppeling van wonen en werken, bereikbaarheid en voorzieningen, wonen en voorzieningen etc.
5.22. Ontwikkeling Regiopark Groningen - Assen	Status: Groen Het budget voor het Regiopark is verlaagd naar €950.000 voor 2010. Dit budget wordt ingezet voor Peizermade en Toegangspoort Dijkveld. (prioriteit is in 2010 van programma 5 ondergebracht binnen programma 3)

P-3.5 Stedelijke ontwikkeling

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen
3.9. Attractieve Steden/ Verbreed RSP	<p>Status: Groen Assen, Florijn as</p> <p>Er is overeenstemming bereikt met Assen over een nog te sluiten aanvullend convenant; verschillen van inzicht zijn overbrugd. Mede door het aanbod van de provincie twee RSP-deelprojecten (samen vormen deze de hoogwaarde infra-as Assen Zuid-TT-Toeristisch recreatieve Zone-Balkenweg/N371) te 'engineren', als onderdeel van het genoemde aanvullende convenant.</p> <p>Na lobby van provincie en gemeente heeft het rijk de FlorijnAs geplaatst op de bijlage van de Crisis en herstelwet.</p> <p>Spoorlijn Zwolle Coevorden Emmen: het (nieuwe)station Emmen-Zuid is aanbesteed.</p> <p>Het project IGO Stationsomgeving bevindt zich in de Verkenningsfase. Voor Coevorden-Zuid wordt in het najaar 2010 een besluit over de voorkeursvariant verwacht. De volgende stap is een verdere uitwerking van de nieuwe railaansluiting tot voorlopig ontwerp met kostenraming. Deze zal leiden tot een go-/no go-beslissing. Inmiddels is er een bestuursconvenant getekend.</p> <p>Spoorse projecten (Kernnet spoor): Prorail heeft voorstudies gedaan naar de samenhang en afhankelijkheid in maatregelen in de sporendriehoek Zwolle-Assen/Groningen-Leeuwarden, mede in relatie tot wensen regiotram</p>
3.10. Verplaatsing dierentuin en theater Emmen naar Noordbargeres	<p>Status: Groen Emmen Atalanta</p> <p>Er is op 5 juli een bestuursovereenkomst over RSP (=Atalanta) gesloten met Emmen.</p> <p>De bouw van de Hondsrugwegtunnel (onder 't te bouwen Centrumplein) wordt juni 2011 aanbesteed dit is later dan verwacht.</p> <p>Voor de keuze van de architect voor de bouw van het nieuwe theater/Wereld van de Ontmoeting loopt de selectieprocedure. In oktober komt de businesscase voor de verplaatsing van Dierenpark Emmen gereed.</p>

Financieel overzicht prioriteiten

Programma 3. Ruimte en bereikbaarheid	1	2	3	4	5
	Realisatie 2009	Primitieve begroting 2010	Begroting 2010 na wijziging	Realisatie 2010	Verwacht resultaat 2010
P3.02 Tegengaan (verdere) verrommeling landschap	1.004.282	604.500	604.500	557.642	604.500
P3.09 Attractieve steden	0	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
P3.14 Regio Specifiek Pakket (RSP).	2.034.848	0	13.182.725	3.141.619	3.182.725
Totaal prioriteiten	3.039.130	2.604.500	15.787.225	5.699.261	5.787.225

<Financiële toelichting op prioriteiten.>

<p>Toelichting afwijking 2^e bestuursrapportage P3.14 Regio Specifiek Pakket (RSP). Het begrote bedrag blijkt te hoog geraamd. Bij het opstellen van de begroting was de inschatting dat voornamelijk in Emmen in 2010 het bereikbaarheidspakket al in uitvoering zou komen. De ondertunneling van de Hondsrugweg wordt echter in juni 2011 (Europees) aanbesteed. Hierdoor dient nu de begroting met € 10.000.000 aangepast te worden en te worden toegevoegd aan de Reserve Regio Specifiek Pakket. In de begroting 2011 dient dit bedrag weer te worden opgenomen.</p>

Wat doen we nog meer?

Product	Afwijkingen/voortgang
Verkeer en vervoer	Geen afwijking, PUP 2011 is in voorbereiding
Beheer en onderhoud wegen	<p>Door de afgelopen strenge winter zijn extra kosten ontstaan door schade aan het wegdek. Inspectie van de wegen heeft uitgewezen dat de winter gevolgen heeft gehad voor de levensduur. Aanpassingen aan het onderhoudsprogramma in 2010 zijn noodzakelijk, die meerjarig budgettair neutraal kan worden opgelost. Deze wegvakken behoeven immers niet in de geplande onderhoudsjaren 2013-2015 te worden aangepakt. Het herstel van een drietal wegvakken kost in 2010 € 703.000,-, waarbij in de periode 2013-2015 het onderhoudsbudget dienovereenkomstig wordt verlaagd.</p> <p>Het onderhoudsprogramma voor groot onderhoud aan de provinciale wegen wordt jaarlijks afgestemd op de reconstructie en nieuwbouwwerkzaamheden uit het Provinciale Verkeers en Vervoersplan (PVVP). Op deze wijze hebben weggebruikers, omwonenden en het bedrijfsleven slechts eenmaal overlast door wegwerkzaamheden. Bovendien draagt deze manier van werken bij aan een efficiënte werkwijze. In toenemende mate vergt de voorbereiding en afstemming met belanghebbenden en samenwerkende overheden van reconstructieprojecten meer tijd. Het daadwerkelijke uitvoeringsjaar laat zich soms lastig plannen, waarbij investeringsmiddelen meerjarig in het investeringsprogramma zijn vastgelegd, maar voor de onderhoudsmiddelen geldt het jaarlijkse kasritme. Wij willen</p>

	<p>voorstellen geplande onderhoudsgelden voor deze gecombineerde projecten over te hevelen naar een volgend jaar, zodat deze beschikbaar blijven voor het geplande onderhoud. Worden deze gelden niet overgeheveld, dan leidt deze financiële systematiek naast de bezuinigingen tot een verdere uitholling van het provinciale onderhoudsbudget.</p> <p>De tunnel N34 bij 't Klooster is zo'n project waarbij de reconstructie, het bouwen van een ongelijkvloerse kruising, wordt gecombineerd met groot onderhoudswerkzaamheden aan het omliggende wegdek. Het overleg met de gemeente Coevorden over de mogelijke oplossingsvarianten en de bijbehorende kostenopstelling en -verdeling kost echter aanzienlijk meer tijd dan verwacht. Wij stellen daarom voor de gereserveerde onderhoudsmiddelen € 250.000 over te hevelen naar 2011</p>
Beheer en onderhoud vaarwegen	De aanleg van de passantenhaven Dieverbrug loopt vertraging op. Het nieuwe bestemmingsplan om de aanleg van de passantenhaven mogelijk te maken is vernietigd door de Raad van State. Met de gemeente vindt overleg plaats hoe spoedig een nieuw aangepast of beter gemotiveerd plan opnieuw in procedure wordt gebracht. Daarnaast is voor dit recreatieve project Europese subsidie aangevraagd en verkregen zodat het project een nog groter recreatief resultaat en economische impuls oplevert. Voorts vindt aanbesteding van de inhuur plaats waarbij rekening gehouden wordt met begeleide vaart in de daluren.
Opruimen openbare verlichting	Geen afwijkingen.
Landschappelijke inpassing	Achterstand eind 2009 ingehaald.
Beeldende kunst	Geen afwijkingen.
Vaarverbinding Erica-Ter Apel	Geen afwijkingen.
Vervangen bruggen en sluisen	Geen afwijkingen.
Nieuwe WRO	Geen afwijkingen.
Gebiedsontwikkeling	Geen afwijkingen.
Woonplannen	Geen afwijkingen.
Stedelijke ontwikkeling	Geen afwijkingen.

Agenda.

Geactualiseerd agenda.

Onderwerp	Wanneer	Gerealiseerd
Investeringsnota Verkeer en Vervoer 2020	Voorjaar 2010	Juli 2010
Beleidsvisie Luchtvaart	Voorjaar 2010	najaar
Verkenning Regiotram	Najaar 2010	

Wat heeft het gekost?

Programma 3. Ruimte en bereikbaarheid

	Product/prioriteit	1 Realisatie 2009	2 Primitieve begroting 2010	3 Begroting 2010 na wijziging	4 Realisatie 2010	5 Verwacht resultaat 2010
Lasten	Prioriteiten	3.039.130	2.604.500	15.787.225	5.699.261	5.787.225
	P-3.0 Verkeer	22.651.344	21.596.908	25.052.681	18.192.099	24.977.761
	P-3.1 Beheer en onderhoud wegen	10.893.372	10.847.049	12.047.049	10.115.266	12.024.844
	P-3.2 Beheer en onderhoud vaarwegen	10.090.109	13.517.319	7.242.319	4.768.001	6.336.846
	P-3.3 Vervoer	24.222.360	23.709.457	22.558.166	23.083.040	22.676.919
	P-3.4 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	1.738.553	3.834.470	5.801.930	2.442.291	5.936.930
	P-3.5 Stedelijke ontwikkeling	3.959.024	3.686.630	3.216.486	279.544	3.066.486
	Apparaatskosten	0	0	0	0	0
	Totaal	76.593.892	79.796.333	91.705.856	64.579.502	80.807.011
Baten	Prioriteiten	0	0	0	0	0
	P-3.0 Verkeer	6.110.789	7.604.500	16.976.312	15.274.898	16.485.434
	P-3.1 Beheer en onderhoud wegen	289.394	49.660	49.660	2.006.651	195.000
	P-3.2 Beheer en onderhoud vaarwegen	8.695.394	11.039.034	6.582.367	3.747.496	6.582.367
	P-3.3 Vervoer	23.554.303	23.402.000	22.068.659	23.941.017	22.187.412
	P-3.4 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	12.000	0	0	-10.500	0
	P-3.5 Stedelijke ontwikkeling	3.466.734	3.672.680	2.905.536	2.960.629	2.755.536
	Totaal	42.128.615	45.767.874	48.582.534	47.920.191	48.205.749
Saldo		34.465.277	34.028.459	43.123.322	16.659.312	32.601.262

Toelichting afwijking 2e bestuursrapportage

Lasten

P-3.0 Verkeer

Brede doeluitkering

Op basis van het bestedingsplan 2010 willen wij de lasten en baten van BDU-middelen in de begroting aanpassen. Het betreft de hogere Programmakosten Verkeers- en vervoersberaad (€89.850,-) en hogere bijdragen in kosten verkeers- en vervoersprojecten (€1.975.623,-). Hiervoor is dekking te vinden door de gereserveerde rijksmiddelen BDU in te zetten.

Kapitaallasten

De basis voor het toerekenen van rente en afschrijving (kapitaallasten) is de boekwaarde per 1 januari 2010. De berekende kapitaallasten voor diverse investeringsprojecten ten behoeve van infrastructuur zijn in totaal € 2.940.393,- lager dan begroot. Dit komt doordat de geplande investeringen in 2009 lager zijn geweest dan waarmee bij de begroting 2010 was uitgegaan. Een aantal projecten is al wel uitgevoerd, maar nog niet financieel afgesloten of de uitvoering is later gestart vanwege bijvoorbeeld planologische procedures. Daardoor is nog niet begonnen met het afschrijven van die projecten. De kapitaallasten van de investeringen Verkeer en Vervoer worden verrekend met de Reserve Investeringen Verkeer en Vervoer. Door deze methodiek wordt een bedrag van € 2.731.388,- verrekend met de reserve. Voorgesteld wordt dit bedrag aan de reserve toe te voegen voor toekomstige kapitaallasten. Het voordeel van € 209.005,- dat dan nog overblijft, resulteert in een incidenteel voordeel. Overigens staan tegenover de voordelen die nu zijn ontstaan toekomstige kapitaallasten (waar in de begroting 2011 al rekening mee gehouden is).

Onderhoud en verbeteringswerken N34

De totale kosten voor de N34 in 2010 worden geraamd op ongeveer € 2.000.000,-. In dit bedrag is opgenomen de afrekening met de aannemer van de reconstructie in eerdere jaren. Dat is € 800.000,- meer dan nu is beschikbaar is. Daarom stellen wij voor € 800.000,- te dekken door een onttrekking aan de bestemmingsreserve achterstallig onderhoud & verbeteringswerken N34.

P-3.1 Beheer en onderhoud wegen

Schadevergoedingen

Evenals in 2009 is er sprake van een toename van schadevergoedingen. Dit betreft vergoedingen van derden voor schades aan de provinciale wegen. Het herstel van deze schades wordt mede door deze vergoedingen gefinancierd.

Door de droge zomer is er aanzienlijk minder bermmaaisel afgevoerd. Dat levert naar verwachting een besparing op van circa € 150.000,--. In de post overige opbrengsten – verhoogd naar € 120.000,-- - zijn vergoedingen opgenomen die ontvangen zijn van gemeenten voor het doen van strooibeurten. Ook hier geldt dat het om een kostenvergoeding gaat.

Schade aan het wegdek

Door de afgelopen strenge winter zijn extra kosten ontstaan door schade aan het wegdek. Inspectie van de wegen heeft uitgewezen dat de winter gevolgen heeft gehad voor de levensduur. Aanpassingen aan het onderhoudsprogramma in 2010 zijn noodzakelijk, die meerjarig budgettair neutraal kan worden opgelost. Deze wegvakken behoeven immers niet in de geplande onderhoudsjaren 2013-2015 te worden aangepakt. Het herstel van een drietal wegvakken kost in 2010 € 703.000,-. Dit leidt tot een nadeel in 2010, waarbij in de periode 2013-2015 het onderhoudsbudget dienovereenkomstig wordt verlaagd.

Aanbestedingsvoordelen

Vanwege de economische omstandigheden is er veel aanbod van wegenbouwaannemers. Dit vertaalt zich terug in aanbestedingsvoordelen van circa € 600.000,-- ten opzichte van de ramingen (na wijziging als gevolg van vorstschade) van het groot onderhoudsprogramma. Dit betreft onder andere de onderhoudsprojecten deklagen N34/N379, N353/N373/N375/N386) Deels heeft herprioritering plaatsgevonden waaronder € 100.000,-- voor kunst bij de N34. Er traden onvoorziene uitgaven op waaronder de hogere prijsstelling voor sanering openbare verlichting. Ook waren er enkele projectwijzigingen waaronder het onderhoud fietspad en extra onderhoudsprojecten zoals de rotonde Meppel N375/N851. Tenslotte wordt bij deze Bestuursrapportage voorgesteld € 70.000,-- euro vrij te laten vallen ten gunste van de algemene middelen

Inzet onderhoudsbudget

Het benodigde budget voor overuren van specifiek personeel van de afdeling Wegen en Kanalen ad € 120.000,-- wordt vanuit het onderhoudsbudget toegevoegd aan het loonbudget. Voorheen werden deze kosten doorbelast naar het onderhoudsbudget voor wegen.

Tunnel N34 bij 't Klooster

De tunnel N34 bij 't Klooster is een project waarbij de reconstructie, het bouwen van een ongelijkvloerse kruising, wordt gecombineerd met groot onderhoudswerkzaamheden aan het omliggende wegdek. Het overleg met de gemeente Coevorden over de mogelijke oplossingsvarianten en de bijbehorende kostenopstelling en -verdeling kost echter aanzienlijk meer tijd dan verwacht. Wij stellen daarom voor de gereserveerde onderhoudsmiddelen € 250.205,-- over te hevelen naar 2011

P-3.2 Beheer en onderhoud vaarwegen

Passantenhaven Dieverbrug

De aanleg van de passantenhaven Dieverbrug loopt vertraging op. Het nieuwe bestemmingsplan om de aanleg van de passantenhaven mogelijk te maken is vernietigd door de Raad van State. Met de gemeente vindt overleg plaats hoe spoedig een nieuw aangepast of beter gemotiveerd plan opnieuw in procedure wordt gebracht. De voorbereiding van groot onderhoud aan Brug de Punt, alsmede de afstemming op de omgeving, kost meer tijd dan voorzien, waardoor ook dit project wordt vertraagd. Voorgesteld wordt deze bedragen totaal € 988.600,-- te verrekenen met de reserve Meppel de Punt

Zuidoost Drentse Vaarwegen

Door enkele beperkte meerwerkposten bij het oeverbestek 2010 van de Zuidoost Drentse Vaarwegen en de eindafrekening van een project uit 2009 wordt het budget met € 83.000,-- overschreden. Deze kosten worden niet verrekend met een reserve(is eerder opgeheven) en komen ten laste van de algemene middelen.

2e fase van de vaarverbinding Erica-Ter Apel

Momenteel worden verschillende deelprojecten voor de 2e fase van de vaarverbinding Erica-Ter Apel voorbereid en aanbesteed. Na aanbesteding wordt een opdracht vastgelegd in een financiële verplichting, terwijl de daadwerkelijk uitgaven vervolgens over meerdere jaarschijven verloopt. Door deze budgettaire systematiek is het mogelijk dat het geplande budget bij de jaarrekening toch wordt overschreden, waarbij deze overschrijding echter met de reserve Vaarverbinding Erica-Ter

Apel wordt verrekend.

P-3.3 Vervoer

Brede doeluitkering

Op basis van het bestedingsplan 2010 willen wij de lasten en baten van BDU-middelen in de begroting aanpassen. Binnen het product vervoer zijn er voor het OV-Bureau Groningen- Drenthe hogere bijdragen toegekend (€ 118.753,-). Hiervoor is dekking te vinden door de gereserveerde rijksmiddelen BDU in te zetten.

P-3.4 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Kosten ruimtelijke ontwikkeling

Het budget voor kosten ruimtelijke ontwikkeling blijkt niet toereikend om de voorbereiding van de Uitvoeringsagenda /realisatie strategie omgevingsvisie te bekostigen en is er extra geld nodig voor het laten drukken van definitieve rapporten. Daarnaast is een toezegging in het kader van POPII pilot nog niet afgerekend. Dit betreft een totaal bedrag van € 80.000,- dit willen wij compenseren binnen het product Wegen op het budget groot onderhoud wegen.

Kanaliseren gevolgen bevolkingsdaling

Om voor dit jaar onze activiteiten voor de beleidsstrategie krimp vorm te geven is een budget nodig van totaal € 55.000,-. Hier is nog een budget voor beschikbaar. Ook dit bedrag willen wij compenseren binnen het product Wegen op het budget onderzoek Wegen & kanalen en dynamische fietspadverlichting.

P-3.5 Stedelijke ontwikkeling

CPO

In 2008 heeft het ministerie van Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer geld beschikbaar gesteld voor het stimuleren van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO). Op 16 december 2008 hebben GS een CPO regeling vastgesteld voor onbepaalde tijd met voorwaarden om voor een subsidie bedrag van maximaal € 50.000,- per project in aanmerking te komen.

In 2010 was hiertoe nog een budget beschikbaar van € 300.000,-, waaruit één project gefinancierd is. Op dit moment zitten er twee projecten in de pijplijn en is de verwachting in 2010 in totaal € 150.000,- te besteden. Mocht het geld van het ministerie niet in 2010 volledig zijn besteed dan, kunnen wij dit geld nog in latere jaren besteden. In het najaar van 2010 willen we met een voorstel komen om de regeling in de loop van 2011 te beëindigen.

Baten

Toelichting niet van toepassing

Programma 4 Kennis wérkt

Missie

Niemand aan de kant! Zeker niet bij opleiding en werk. Alle talenten in Drenthe worden benut, zodat iedereen deelneemt aan onderwijs, arbeidsmarkt of samenleving. Daarbij ontwikkelt de Drentse economie zich tot een duurzame, dynamische en innovatieve kenniseconomie. Met kansrijke sectoren die passen bij het profiel van Drenthe. Maar ook met aandacht voor de internationale context waarin Drenthe opereert. Voor welvaart én welzijn van alle inwoners van deze provincie!

Belangrijkste resultaten 2010

- De Economische Beleidsagenda Drenthe, die in februari van dit jaar is vastgesteld, wordt momenteel uitgewerkt in een Kader voor Economische Investeringen (KEI) en vervolgens in een jaarprogramma 2011. De uitwerking van dit KEI ligt op schema.
- De beleidsdoelen voor respectievelijk Arbeidsmarkt en Onderwijs, Recreatie en Toerisme en Agribusiness zijn vastgelegd in de deelnotities: Aan het werk met kennis, Drentse Agenda Recreatie & Toerisme en Uitvoeringsstrategie Agribusiness. Deze beleidsdoelen zijn in het eerste kwartaal verder uitgewerkt in jaarprogramma's voor 2010 en vervolgens is de uitvoering van start gegaan. Deze notities zijn ook integraal opgenomen in het KEI.
- In september heeft SNN overeenstemming bereikt met het Ministerie van Economische Zaken (EZ) over de afrekening van een aantal oude programma's en regelingen. Dankzij deze zogenaamde 'package deal' komt er een bedrag van ca. €22 miljoen beschikbaar dat in de jaren 2011 tot en met 2013 mag worden ingezet voor het onderdeel Transitie van Koers Noord. De SNN bestuurscommissie EZ komt met een voorstel voor de wijze waarop deze middelen ingezet kunnen worden.
- Er zijn veel projecten geïnitieerd. Een groot aantal van deze projecten is te vinden in het overzicht zoals opgenomen bij het onderdeel ontwikkelingen Economie: Drentse projecten EFRO-Pieken in de Delta (PiD)-INTERREG.
- Onze inzet voor wat betreft het verwerven van Interreg-subsidies heeft tot positief resultaat geleid.
- Subsidies zijn verworven voor de INTERREG IV A – projecten, zoals: zeehavenontwikkeling Meppel, logistiek ondernemerschap Drenthe-Groningen, duurzame vliegvelden (Groningen Airport Eelde), wonenprojecten en projecten in NEND.

Ontwikkelingen

P-4.0 Economie

Voor de lange termijn zien wij de volgende economische trends die invloed hebben op de Drentse economie:

- Voorzichtig herstel van de economie.
- MKB is en blijft de motor van de Drentse economie.
- De beroepsbevolking zal minder groeien en uiteindelijk afnemen als gevolg van ontgroening en vergrijzing. Dit leidt op termijn mogelijk tot krapte op de arbeidsmarkt en binnen bepaalde sectoren.

Naast deze ontwikkelingen spelen ook enkele belangrijke zaken op de korte termijn.

Op dit moment is het Ministerie van Economische Zaken (EZ) bezig met een herijking van het piekenbeleid. Met het piekenbeleid zet EZ in op innovatie in kansrijke economische gebieden. Dit moet leiden tot een ondernemende, concurrerende en innoverende economie. In afstemming met Groningen en Friesland zetten wij in op het tot stand komen van een nieuw noordelijk programma.

De onderhandelingen in noordelijk verband met EZ zijn vlak voor de zomer door IPO gestaakt. IPO en EZ streven er nu naar om de lopende Piekenprogramma's met een jaar te verlengen. Dat betekent waarschijnlijk

ook dat er wat extra middelen komen voor Koers Noord. Indien nodig zal er een beroep worden gedaan voor de cofinanciering op de dynamische cofinancieringsreserve.

De strategische agenda voor Noord Nederland krijgt uitvoering via de uitvoeringsprogramma's Koers Noord (2006-2010 en eventueel vervolg daarop), OP EFRO Noord-Nederland (2007-2013), de Interreg programma's en het provinciaal Meerjaren Programma voor het landelijk gebied (pMJP). De Noordelijke ruimtelijk-economische programma's OP-EFRO Noord-Nederland en Koers Noord (Pieken in de Delta) zijn nu zo goed als uitgeput.

Drentse projecten EFRO-PiD-INTERREG

Door GS en SNN gehonoreerde Projecten (* 1000)

	Project	Indiener	Totaal	EFRO	Drenthe	wv VES	Overig
OP EFRO	Atalanta De Verbinding	Gemeente Emmen	40.000	13.700	6.800	2.000	4.800
	API	Stichting API	3.740	1.230	115	115	
	Intensivering Promotie Drenthe	Marketing Drenthe	9.308	4.188	294		294
	Rev. Bahco fase 3	Gemeente Emmen	12.110	4.000	850	850	
	Rev. De Wieken fase 2b	Gemeente Hoogeveen	6.100	1.800	800	800	
	TT Institute	Drenthe College	1.972	790	100		100
	Kennisknooppunt Polymeren	Stenden	2.470	998	250	250	
	Geopark de Hondsrug	Drents Plateau	2.135	960	426	163	258
PiD	SKA Noord Nederland	Astron	9321	3183	1364	1164	
	Rubberafdichting	Ruma Rubber	2283	513	513	513	
PiD claims	Wenckebach 2	Lavoisier	2997	773	200	200	
	SAWA			1211	404		404
	Projectbureau Wateralliantie	St. Wateralliantie	4481	2574	330		330
	CCC		11376	2846	500	500	
INTERREG	NEND energieproject	Groningen	7540	3390	649		649
	Blueport Meppel*	Gemeente Meppel	470	235	85	40	

* Blueport Meppel is als project goedgekeurd, alleen de wijziging in 'lead partner' moet nog goedgekeurd worden.

De meest recente cijfers over de Drentse arbeidsmarktregio zijn te vinden in de 'Basisset regionale arbeidsmarktinformatie' van UWV WERKbedrijf van juli 2010. Hierin wordt onder meer gemeld dat:

- Het aantal bij UWV WERKbedrijf ingeschreven werkzoekenden (NWW-ers) in Drenthe gestegen is met 5% in vergelijking met juli 2009. Landelijk is de stijging over dezelfde periode 2%. Het aantal NWW-ers in de arbeidsmarktregio Drenthe is 15.863, dat is 7,6% van de beroepsbevolking (landelijk: 6,4%).
- Na langdurige stijging bereikt de werkloosheid in Drenthe een piek in februari. Sinds februari is de werkloosheid gedaald met 10%.
- De stijging van de werkloosheid in het afgelopen jaar doet zich voor in alle leeftijdscategorieën. De verschillen tussen de leeftijdscategorieën zijn niet groot.
- Het aantal openstaande vacatures in Drenthe stijgt evenals in Nederland. Ten opzichte van juli 2009 is het aantal vacatures in Drenthe gestegen met 57% naar 1.418. Het gaat voornamelijk om banen in de verzorgende en dienstverlenende sector, techniek en industrie.

De inzet op het vlak van onderwijs en arbeidsmarkt loopt goed. Zo is er onder andere een regionale arbeidsmarktconferentie georganiseerd, is bijgedragen aan het behoud van een provinciebrede infrastructuur van leerwerkloketten en is een pilotproject voor 'een leven lang leren' in het Drentse bedrijfsleven ontwikkeld. Verder is ingezet op verbetering van het arbeidsmarktonderzoek en de doorontwikkeling van de Regiegroep Kennis en Arbeidsmarkt.

De derde IAD-tender is begin dit jaar van start gegaan en was weer succesvol. Er zijn in totaal 82 aanvragen ingediend en beoordeeld door de leden van de provinciale beoordelingscommissie.

Van deze 82 zijn 23 aanvragen gehonoreerd. Voor deze tender zijn ook middelen bijgedragen door Klimaat en Energie, Onderwijs en Arbeidsmarkt, landbouw structuur versterking en cultuur omdat het IAD-budget uit VES niet toereikend was. De ondernemers die subsidie hebben gekregen zijn inmiddels van start met de uitvoering.

P-4.1 Toerisme en recreatie

De hedendaagse toerist wordt steeds kritischer en zijn behoeften worden steeds specifiek. Het aanbod moet steeds meer toegesneden zijn op specifieke doelgroepen en voldoen aan de marktvraag. Een toeristisch recreatief totaalproduct bestaat uit onder andere accommodaties, voorzieningen, cultuur, natuur en landschap en goed gastheerschap. Om in de toekomst te kunnen voldoen aan de toenemende kwaliteitseisen van de toerist, moet de sector adequaat blijven inspelen op deze ontwikkelingen. Dit vraagt om focus op kennis en innovatie gericht op toegevoegde waarde, financiële ruimte, maar ook fysieke ruimte.

In het jaarplan 2010 zijn de thema's voor recreatie en toerisme, bijbehorende actielijnen en beoogde uitvoering benoemd. Het TRD doet voor de thema's Kwaliteit ondernemerschap en Ruimte voor ondernemen concrete voorstellen voor de verdere uitwerking van genoemde thema's. Vanuit het Drents Actieprogramma Recreatie en Toerisme (DART) worden bijdragen beschikbaar gesteld als cofinanciering voor de OP EFRO projecten Geopark Hondsrugspoor en het European Tourism Institute en het voor provinciaal Meerjarenprogramma (pMJP) subsidie ingediende project Hunebedden informatievoorziening- en promotie. Bovendien wordt met partijen als de NOM nagedacht over hoe (ver)nieuwe(nde) economische impulsen gegeven kunnen worden aan het totale vrijetijdspand Drenthe. Om uiteindelijk beter in te kunnen spelen op de bezoeker en toekomstig bezoeker aan Drenthe wordt momenteel een kwalitatief consumentenonderzoek uitgevoerd.

Door de onverwacht grote aantallen aanvragen heeft het SNN een achterstand opgelopen bij de afhandeling van subsidieaanvragen voor de STINAT. Niet alle aanvragen worden gehonoreerd gelet op het bereiken van het subsidieplafond.

PS hebben voor het zomerreces besloten de Marketing en promotie van Drenthe voor de periode 2011-2014 te continueren. De uitvoering ligt, net als voorgaande jaren, bij Marketing Drenthe.

Voor de uitvoering van het Transitieplan Veenhuizen 2018 is het essentieel dat Veenhuizen een plek in de (nieuwe) Rijksagenda's voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling krijgt, waarbij gedacht wordt aan het MIRT. Ook zijn er initiatieven genomen om Veenhuizen opgenomen te krijgen in de Rijksstructuurvisie voor het Cultureel Erfgoed.

P-4.2 Landbouw

Wijziging van het Europees landbouwbeleid, wereldwijde voedselzekerheid en het gebruik van agrarische grond- en reststoffen als alternatief voor petrochemische grondstoffen en energie geven kansen om vernieuwingen in de agribusiness door te voeren en activiteiten te clusteren.

Door de hervorming van het Europese landbouwbeleid (GLB) staan onze belangrijkste agroclusters (zuivel, suiker en zetmeel) onder druk. De resultaten van de Health Check van het Europees landbouwbeleid geven aan dat de agrarische productie moet voldoen aan tal van maatschappelijke eisen op het gebied van voedselveiligheid en -kwaliteit, dierenwelzijn en milieu.

De verwachting is dat ook het EU-beleid ten aanzien van natuur (Natura2000), bodem en de uitwerking van de Kaderrichtlijn Water grote gevolgen zullen hebben voor de bedrijfsvoering op primaire bedrijven.

De landelijke inzet is nauw verbonden met het de uitkomst van de herziening van de Europese begroting in relatie tot de toekomst van het GLB. Onzeker is in hoeverre er vanuit het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit middelen bestemd blijven voor plattelandsbeleid.

Zowel de huidige gemiddelde bedrijfsomvang als de gang van zaken rond bedrijfsopvolging wijzen op een verdere schaalvergroting. Het huidige aantal bedrijven zal daarbij in de komende decennia mogelijk worden gehalveerd. Schaalvergroting is vanuit ondernemersperspectief vooral een manier om de kostprijs te verlagen

en daardoor de concurrentiepositie veilig te stellen. Een bijkomend effect is dat schaalvergroting heeft bijgedragen aan technologische vernieuwing. Dat heeft de Drentse landbouw t.o.v. het buitenland een technische voorsprong opgeleverd.

De geschetste ontwikkelingen maken dat het voor ondernemers complexer wordt. De kwaliteit van het ondernemerschap wordt daarom een steeds belangrijkere factor in de bedrijfsvoering.

Met ingang van 2010 zijn er voor landbouw structureel middelen op de begroting beschikbaar gekomen voor projecten die bijdragen aan de verbetering van de financiële positie van het landbouwbedrijfsleven en de vergroting van de toegevoegde waarde in de agrisector in Drenthe.

Door de bezuinigen zullen vanaf 2011 de ambities die in de Uitvoeringsstrategie Agribusiness zijn genoemd enigszins moeten worden bijgesteld. We verwachten de sector, die vanaf 2013 ook te maken zal krijgen met bezuinigingen op subsidies vanuit het Europese landbouwbeleid, te kunnen ondersteunen naar een duurzamere landbouw met voldoende kracht om de concurrentie internationaal aan te kunnen. Dit doen we door in de uitvoering te focussen op biobased economy, verduurzamen glastuinbouwketen, sensortechnologie en innovatie en ondernemerschap en extra in te zetten op het zoeken naar externe cofinanciering.

In de afgelopen periode is de structuurversterking van de Glastuinbouw in de regio rond Emmen van start gegaan. Hiervoor zijn middelen beschikbaar gesteld. Voor het project bodem sensor systeem is een bijdrage uit de laatste IAD-tender verstrekt. Verder is de haalbaarheidsstudie naar agroparken afgerond en zijn een aantal landbouwprojecten vanuit het pMJP ondersteund.

Wat zijn de prioriteiten en wat gaan we er aan doen?

P-4.0 Economie

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen
4.1 Omvorming Drentse economie tot duurzame, dynamische en innovatieve kenniseconomie	Status: Groen Geen afwijkingen
4.2 Kennisontwikkeling en goede aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt	Status: Groen Geen afwijkingen

P-4.1 Toerisme en recreatie

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen
4.3 Structuur-versterking sector recreatie en toerisme.	Status: Oranje De aanlevering van passende en concrete uitvoeringsplannen zoals voorzien in 2010 heeft vertraging opgelopen. Besluitvorming vindt in het 4 ^e kwartaal 2010 plaats.

P-4.2 Landbouw

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen

4.4 Duurzame structuur - versterking land- en tuinbouw (volledige keten)	Status: Groen Geen afwijkingen
--	-----------------------------------

Financieel overzicht prioriteiten

Programma 4 Kennis wérkt	1	2	3	4	5
	Realisatie 2009	Primitieve begroting 2010	Begroting 2010 na wijziging	Realisatie 2010	Verwacht resultaat 2010
P4.02 Kennisontwikkeling en goede aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt	-100.000	0	0	0	0
P4.02 Kennisontwikkeling en goede aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt	1.118.554	5.710.000	753.522	375.459	753.522
P4.04 Structuurversterking recreatie en (zorg)toerisme	128.856	1.000.000	1.000.000	74.263	1.000.000
P4.06 Risicofinanciering MKB	1.000.000	0	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Totaal prioriteiten	2.147.410	6.710.000	2.753.522	1.449.722	2.753.522

Toelichting afwijking 2^e bestuursrapportage Geen afwijkingen.
--

Wat doen we nog meer?

Product	Afwijkingen/voortgang
Deelnemingen nutsfuncties	Geen afwijkingen
Overige deelnemingen	Geen afwijkingen
Marketing en promotie	Geen afwijkingen
Economische ontwikkeling Veenhuizen	Geen afwijkingen
Subsidieregeling investeringssteun jonge agrariërs (2008-2011)	Geen afwijkingen

Agenda.

Geactualiseerde agenda.

Onderwerp	Wanneer	Gerealiseerd
Statenstuk Marketing en Promotie, evaluatie en hoe nu verder?	begin 2010	Vastgesteld
Uitvoeringsprogramma's (Een en ander gebaseerd op de Economische Agenda)	begin 2010	Verwacht 3e /begin 4e kwartaal
Herstructureringsprogramma bedrijventerreinen (PHP)	medio 2010	Vastgesteld door GS
Evaluatie STINAT	2 ^e of 3 ^e kwartaal 2010	22 september BFE

Wat heeft het gekost?

Programma 4 Kennis werkt

	Product/prioriteit	1 Realisatie 2009	2 Primitieve begroting 2010	3 Begroting 2010 na wijziging	4 Realisatie 2010	5 Verwacht resultaat 2010
Lasten	Prioriteiten	2.247.410	6.710.000	2.753.522	1.449.722	2.753.522
	P-4.0 Economie	12.393.131	2.301.013	9.299.643	2.519.895	9.299.643
	P-4.1 Toerisme en recreatie	2.817.680	1.219.260	1.178.560	1.180.655	1.178.560
	P-4.2 Landbouw	180.000	1.180.000	1.171.000	600.273	1.171.000
	Apparaatskosten	0	0	0	0	0
	Totaal	17.638.221	11.410.273	14.402.725	5.750.545	14.402.725
Baten	Prioriteiten	100.000	0	0	0	0
	P-4.0 Economie	204.096.699	632.570	2.073.370	2.616.451	2.073.370
	P-4.1 Toerisme en recreatie	1.617	0	0	0	0
	P-4.2 Landbouw	0	0	0	0	0
	Totaal	204.198.316	632.570	2.073.370	2.616.451	2.073.370
Saldo		-186.560.095	10.777.703	12.329.355	3.134.095	12.329.355

Toelichting afwijking 2^e bestuursrapportage

Lasten

P-4.0 Economie

Versterking Economische Structuur

In totaal is € 8.464.212,-- beschikbaar voor Versterking Economische Structuur over 2010. In het eerste kwartaal van 2010 is € 4,5 miljoen beschikt. Het grootste deel hiervan betreft de projecten Sensor City (€ 1,5 miljoen) en Stimuleringsregeling Natuurlijk Drenthe (tranche 2010 van € 1,7 miljoen). Zie ook de tabel met Drentse projecten EFRO-Pieken in de Delta bij het onderdeel Ontwikkelingen Economie, waar alle door ons en SNN gehonoreerde projecten staan opgesomd.

Daarnaast zitten er nog projecten in de pijplijn die in het laatste kwartaal van dit jaar volgens verwachting tot verplichtingen zullen leiden. Dit betekent dat de beschikbare middelen voor 2010 inmiddels nagenoeg geheel zijn vastgelegd in projecten.

Reparatie naar aanleiding van de Voorjaarsnota 2009.

In deze Voorjaarsnota is aangegeven dat om een duurzaam financieel evenwicht te realiseren de programma's van Kennis Werkt, Klimaat & Energie, Landbouw structuurversterking en toerisme structuurversterking voortaan direct structureel ten laste van de reguliere exploitatie gebracht moeten worden. Dat moet voor Kennis Werkt voor 2014 nog gerepareerd worden. Nadeel € 2,7 miljoen.

Baten

Toelichting niet van toepassing

Programma 5. Leefomgeving

Missie

Wij willen de positie van Drenthe als aantrekkelijke regio voor wonen, werken en recreëren in een mooie, schone en sociaal veilige leefomgeving verder versterken. Wij gaan de provincie nationaal, maar ook internationaal profileren door deze hoogwaardige kwaliteiten nadrukkelijker te presenteren. Bij het ontwikkelen van projecten staat voorop het beginsel van het vergroten van de synergie tussen de in het collegeprogramma genoemde kernwaarden. Een voorbeeld daarvan is de samenhangende benadering voor zogeheten groen-blauwe diensten. Wij willen een voortrekkersrol vervullen bij de ontwikkeling van kennis en innovatie rond klimaat en energie. Wij nemen het voortouw bij de afstemming van ruimtelijke vraagstukken rond klimaat en energie. Meer dan tot nu toe zullen wij milieugezondheid en duurzaamheid hanteren als wegingsfactoren in het provinciaal beleid. Ter bescherming en ontwikkeling van de Drentse bodem stellen wij een integraal beleidsplan op voor de ondergrond, evenals een innovatieve visie op het grondwaterbeheer.

Belangrijkste resultaten 2010

- In samenwerking met de Stichting Urgenda is medio april een duurzaamheidstour door Drenthe georganiseerd.
- Klimaat en energie: eind april is in Rolde de vierdaagse conferentie Grounds for Change gehouden.
- De klimaatcontracten zijn door ons vastgesteld. Bij tien van de twaalf gemeenten is het contract door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld.
- Externe Veiligheid: in het voorjaar 2010 is, op basis van het jaarverslag 2009, een evaluatie op te behalen einddoelen 2010 gemaakt.
- De ontwerpstructuurvisie ondergrond is vastgesteld.
- Met de ondertekening van het convenant bodemontwikkelings-beleid en aanpak spoedlocaties richt de bodemsaneringsoperatie zich exclusief op de aanpak van de 235 spoedlocaties.
- Het Regionaal Waterplan is vastgesteld als onderdeel van de Omgevingsvisie van de provincie Drenthe.
- In 2010 is een start gemaakt met de Bestuursrapportages van de waterschappen op basis van de nieuwe Waterwet.
- Voor de grondwaterbeschermingsgebieden van de WMD worden gebiedsdossiers opgesteld. In de gebiedsdossiers gaat de provincie meer uit van een risicogerichte benadering.
- De verwachting is dat via een spoedweg de verantwoordelijkheid voor de muskusrattenbestrijding per 1 januari 2011 overgaat naar de waterschappen.
- Tijdens het symposium biodiversiteit is het boek 'Natuur in Drenthe' gepresenteerd.
- De versnelde inrichting Eelder- en Peizermade rond het Leekstermeer is dit jaar volop in uitvoering en wordt eind 2011 afgerond.
- Voor het Dwingelderveld zijn de plannen voor een verbeterde inpassing van de A28 vastgesteld.
- In het kader van het pMJP is de provinciale rapportage Mid Term Review verschenen. Gebleken is dat Drenthe goed op schema ligt.
- Kleine gebieden zijn van de EHS-kaart gehaald, hiermee zijn de negatieve gevolgen van de ammoniakbelasting voor de landbouw beperkt.
- In het gebied Torenveen-Hunze is de combinatie van natuurontwikkeling, landbouwstructuurversterking en de aanleg van wandel- en fietspaden aanbesteed. De uitvoering kan starten.
- De plannen voor het noordelijk deel van de robuuste verbindingzone tussen Sallandse heuvelrug en het Drents plateau zijn in concept gereed.

Ontwikkelingen

P-5.0 Waterhuishouding

Uitvoering het Deltaprogramma

In de loop van het voorjaar heeft de organisatie van de uitvoering het Deltaprogramma verder vorm gekregen. De provincie Drenthe is bestuurlijk vertegenwoordiger van het IPO in het zoetwaterprogramma. De zoetwaterwatervoorziening uit het IJsselmeer is van groot belang voor onze landbouw. Bovendien ligt er een kans om onze visie met betrekking tot het grondwaterbeheer te koppelen aan het vraagstuk van de watervoorziening. Naar verwachting krijgen wij vaker te maken met perioden met droogte door klimaatverandering. Naast behoud van de wateraanvoer kunnen wij de mogelijkheden van water vasthouden benutten om deze perioden te overbruggen

Muskusrattenbestrijding

Drenthe en Overijssel hebben de muskusrattenbestrijding met de betrokken waterschappen vastgelegd in een overeenkomst. Deze is van kracht tot 1 januari 2012. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geeft in de 'meicirculaire' aan dat Drenthe voor de muskusrattenbestrijding in 2011 wordt gekort met € 1,4 miljoen. Daarnaast is van belang dat de wet, via een spoedwet wordt gewijzigd, waardoor de muskusrattenbestrijding wordt opgedragen aan de waterschappen. Het is op dit moment onduidelijk of deze wet op 1 januari 2011 daadwerkelijk in werking treedt. In de loop van 2011 zal, indien er geen uitzicht is op wettelijke overdracht, opnieuw een overeenkomst moeten worden gesloten met tussen de provincies Overijssel, Drenthe en de betrokken waterschappen.

Nieuwe waterwet

In 2010 is een start gemaakt met de Bestuursrapportages van de waterschappen op basis van de nieuwe Waterwet. Hiermee geven wij invulling aan de andere rol van de provincies als het gaat om het toezicht op de waterschappen. Nog meer dan in het verleden wordt een proactieve opstelling gevraagd die is gericht op de operationalisering van het nationale en regionale waterbeleid. Het toezicht op de waterschappen moet zich daarbij meer gaan richten op bestuurlijke verantwoordelijkheden en zal zich meer gaan toespitsen op de verbindende rol die de provincie heeft tussen sectoraal waterbeleid en integrale gebiedsontwikkeling. In 2010 wordt een pilotrapportage opgesteld in samenwerking met de provincies Overijssel en Groningen.

Innovatieve grondwatervisie

Voor de uitwerking van de Innovatieve grondwatervisie wordt eind 2010 een waterbalans opgesteld.

P-5.1 Milieubeleid

Milieuplanologie

Medio april is, in samenwerking met de Stichting Urgenda, een duurzaamheidstour door Drenthe georganiseerd. In drie dagen/avonden zijn 18 duurzame locaties / discussies bezocht. Het aantal deelnemers op de locaties varieerde van 10 tot circa 80 (prijsuitreiking duurzame boer in Een). Het belangrijkste resultaat van de tour is dat Drenthe zich op de kaart heeft gezet met koplopers op het gebied van duurzaamheid. Koplopers werden naar voren geschoven en in contact gebracht met geïnteresseerden. Verder is er veel kennis vergaard over koplopers, netwerken zijn vergroot en er is inhoudelijk gediscussieerd op de bezochte locaties en in een tweetal speciale belegde bijeenkomsten: in Witteveen over groen gas en in Hoogeveen over Nieuwe energie in Drenthe.

P-5.2 Bodem

Bodemsanering

In de 1e Bestuursrapportage 2010 hebben wij aangegeven dat wij voor de uitvoering van het Meerjarenprogramma bodemsanering 2010-2014 een tekort verwachten van € 5,84 miljoen. Dit tekort gaan wij als provincie voorfinancieren. De verwachting is dat wij op termijn de voorfinanciering terugontvangen.

Inmiddels hebben wij op basis van huidige inzichten de meerjarenraming bijgesteld. Hieruit blijkt dat het tekort gedaald is naar € 5,25 miljoen. Deze daling wordt verklaard doordat enerzijds de lasten 2010-2014 naar beneden zijn bijgesteld en anderzijds doordat de gemeenten financieel bijdragen.

Ondergrond

Inmiddels heeft het rijk voorkeurslocaties voor opslag van CO₂ aangewezen, waaronder het gasveld Eleveld ten zuiden van Assen. Op basis van de in deze structuurvisie ondergrond afgewogen provinciale belangen bestaat tegen deze locatie geen ruimtelijk bezwaar. In noordelijk verband loopt er een communicatietraject met burgers over opslag van CO₂. Mogelijk komt er een Europese verplichting voor 'geologische eindberging' van nationaal radioactief afval. Beleidsbeïnvloeding zal de nodige aandacht vragen. Wij zijn in IPO-verband bestuurlijk trekker evenals in Europees verband. Opslag is strijdig met het beleid in de ontwerp-Structuurvisie ondergrond.

Duurzame bollenteelt in Drenthe

De leliebollensector heeft in Drenthe een duurzame omslag gemaakt in het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. De huidige opdracht 'monitoring milieuprestaties' loopt door tot en met 2010. Verdere stimulering of begeleiding vanuit/via de provincie wordt niet nodig geacht.

P-5.5 Natuur en Landschap

Motie 2010-15: verlenging ontgrondingsvergunningen

Motie betreft het verlengen van de werkingsduur van bestaande ontgrondingsvergunningen vanwege de recessie en de daaruit voortvloeiende stagnatie van de afzet van zandwinbedrijven. Op 1 januari 2011 loopt de vergunning van 1 zandwinbedrijf (dieptewinning) af. Verder zijn er 3 vergunningen voor oppervlakkige winningen die aflopen op 1 april 2011. Dit betreft landbouwkundige verbeteringen en 1 vervening. De verwachting is dat deze 3 laatste zijn afgerond voor 1 april 2011. Verlenging is dan niet aan de orde. Voor wat betreft de (beoogde) verlenging van de dieptewinning geldt dat deze door de vergunninghouder moet worden aangevraagd. Vervolgens wordt dan, na vooroverleg, de wettelijke procedure doorlopen.

Motie 2010-18: Landschap

In de uitvoeringsagenda van de realiseringstrategie wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de kwaliteit en diversiteit van het Drentse landschap. Daarbij zal het landschap, als onderdeel van het totaal aan kernkwaliteiten, worden geoperationaliseerd op dezelfde wijze als bij het cultuur historisch kompas (CHW).

Motie 2010-28: Sociaal economische vitalisering van het platteland. Versterking landelijk gebied.

Voor specifieke aanvragen in het kader van de sociaal economische vitalisering en de versterking van de structuur van het landelijk gebied is vanuit de reserve Dynamische Cofinanciering € 25 miljoen ter beschikbaar.

Wat zijn de prioriteiten en wat gaan we er aan doen?

P-5.0 Waterhuishouding

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen
5.1 Realisatie wateropgave	Status: Oranje Groen-blauwe diensten Voor groen-blauwe diensten wordt geen aparte regeling gemaakt, maar wij willen de middelen combineren met het SNL akkervogelbeheer. Hiermee worden in de bestaande maatregelpakketten meerdere doelstellingen, biodiversiteit en waterkwaliteit gerealiseerd. De begrenzingen van de akkervogelkerngebieden worden dusdanig gekozen (richting de beekdalen)

	dat met de pakketten aan de biodiversiteits- en waterkwaliteitsdoelstellingen kan worden voldaan.
5.3 Vergroten waterbewustzijn	Status: Groen Geen afwijkingen.
5.4. Opstellen Innovatieve visie grondwater	Status: Oranje Planning is bijgesteld in verband met de afronding van de Omgevingsvisie. Na de zomer wordt gestart met de uitwerking van de innovatieve grondwatervisie. Gestart wordt met een nadere onderbouwing van de visie door middel van een waterbalans studie. In 2011 volgt de verdere uitwerking van de visie.
5.5 Versterken proces samenwerking alle partijen binnen waterketen	Status: Groen Geen afwijkingen.

P-5.1 Milieubeleid

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen
5.12 Impuls voor duurzame kwaliteit leefomgeving.	Status: Groen Geen afwijkingen.
5.13 Uitwerking klimaat en energiebeleid	Status: Groen Het rijk heeft besloten dat de status koplopergebied voor het Energie Akkoord Noord Nederland (EANN)-gebied niet per Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) zal worden geregeld. In deze AMvB zou voor het EANN-gebied voor nieuwbouwwoningen een Energieprestatiecoëfficiënt (EPC) gaan gelden van 0,5 in plaats van de landelijk geldende EPC van 0,6. Hierdoor verschuift voor de uitvoering van het 100.000 woningenplan de focus meer van 'nieuwbouw' naar 'bestaande bouw'.
5.14 Uitvoerings-programma Luchtkwaliteit en geluidhinder	Status: Groen Geen afwijkingen.
5.15 Uitvoerings-programma Externe Veiligheid	Status: Groen Geen afwijkingen.

P-5.2 Bodem

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen
5.6 Opstellen integraal beleidsplan ondergrond	Status: Groen Geen afwijkingen.
5.7 Actualiseren bodemkaart	Status: Groen Geen afwijkingen.
5.8 Samenwerking met Drentse steden en bevorderen schone en sociaal veilige leefomgeving	Status: Groen Geen afwijkingen.
5.10 Terugdringen milieudruk bestrijdingsmiddelen in grondwater	Status: Groen Geen afwijkingen.
5.11 Gebiedsgerichte grondwaterbescherming	Status: Groen Geen afwijkingen.

P-5.3 Vergunningverlening

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen
5.16 Inpassen veranderende EU- en nationale wetgeving	Status: Groen Het proces om te komen tot een breed gedragen visie voor het TT-circuit en omgeving is in volle gang. De planning is erop gericht dat eind oktober 2010 een beslisrijpe visie gereed is inclusief een set maatregelen om de geluidhinder in het gebied te laten afnemen, inclusief een set aan maatregelen om de kwaliteit in het gebied te verhogen en inclusief een set aan spelregels die betrekking hebben op de onderlinge communicatie en op de toekomstige samenwerking tussen partijen.

P-5.4 Handhaving

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen
5.17 Adequaat uitvoeren van toezicht naleving regelgeving en vergunningen	Status: Groen Geen afwijkingen.

P-5.5 Natuur en Landschap

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen
5.18.A Uitwerken aanbevelingen symposium Samen werken aan natuur en landschap in Drenthe (2007)	Status: Groen Medio 2010 is het boek 'Natuur in Drenthe, zicht op biodiversiteit' gereed gekomen. Hiermee is prioriteit 5.18.A afgerond. Het boek bevat veel informatie en kennis over de flora en fauna in Drenthe en geeft zicht op de resultaten van natuurbeleid. Algemene conclusie is dat biodiversiteit in Drenthe in natuur- en bosgebieden redelijk stabiel is, maar daarbuiten nog steeds wordt bedreigd. De resultaten van het onderzoek zullen wij betrekken bij de regievoering en kwaliteitsborging in het kader van de Provincie Nieuwe Stijl.
5.18.C Voorfinanciering beheerplannen Natura 2000	Status: Oranje De planning van de publicatie van de ontwerpplannen wijkt af van de oorspronkelijke (publicatie van alle plannen in 2010). De reden is dat wij voor de stikstofparagraaf afhankelijk zijn van landelijke voortgang: Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) en van de publicatie van de aanwijzingsbesluiten door LNV. De verwachting dat die besluiten pas eind 2010 bekend gemaakt worden, evenals de PAS. De uitkomsten van de PAS moeten nog in de beheerplannen worden uitgewerkt. Dit betekent dat de eerste ontwerpbeheerplannen pas op z'n vroegst medio 2011 in procedure gebracht kunnen worden.

P-5.6 Plattelandsontwikkeling (pMJP)

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen
5.2 Bestrijding van verdroging in gebieden met hoogste prioriteit	Status: Groen Geen afwijkingen.
5.9 Terugdringen uitstoot ammoniak bij EHS	Status: Groen Geen afwijkingen.
5.19 Versnelde aankoop en inrichting van EHS	Status: Oranje Uit de Mid Term Review (MTR) pMJP blijkt dat de rijksbudgetten voor grondverwerving ontoereikend zijn (zie P-5.6). De verwachting is dat dit financieringsvraagstuk niet op korte termijn wordt opgelost. Binnen het pMJP zal sterk geprioriteerd moeten worden als het gaat om verwerving EHS, inrichting EHS en verdrogingsbestrijding. De ambitie om te komen tot een versnelde realisatie van de EHS van de opgave tot 2018 wordt niet gehaald.
5.20 Koppeling realisatie EHS en maatregelen klimaatbeleid	Status: Groen Vanuit het klimaatfonds is een overeenkomst gesloten met het Groenfonds en er is een storting gedaan van € 750.000,--. Het Groenfonds zal met dit geld de aanleg van 150 ha klimaatsbossen realiseren in Drenthe. De eerste 5 ha klimaatsbos is reeds aangelegd en diverse aanvragen in in behandeling met een totale oppervlakte van 55 ha.
5.24 Gebiedsprogramma Agenda voor de Veenkoloniën.	Status: Groen Geen afwijkingen.
5.25 Realisatie Tussenwater	Status: Groen De mer-procedure is vertraagd met drie maanden, waardoor ook de planologische procedure vertraagt. Dit betekent dat de realisatie van Tussenwater fase1 pas gereed is in 2011.
5.26 Ontsnippering	1) Samenhangende inrichting EHS en knelpunten bij A28, spoor en overige wegen. Status: Groen 2) Jaarlijks oplossen van 5 -10 knelpunten EHS bij provinciale wegen. Status: oranje. In plaats van 5 -10 knelpunten wordt 1 knelpunt opgelost. 3) Oplossen knelpunten EHS bij gemeentelijke wegen. Status: Oranje. Voorlichting over knelpunten en oplossingen is uitgevoerd binnen verkeersconvenanten gemeenten. Er zijn uit dit proces geen faunapassages naar voren gekomen die in gemeentelijke werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.
5.27 Havelte-Oost	Status: Groen De realisatie van een dagrecreatievoorziening op de Havelterberg en een educatiecentrum/ schaapskooi starten dit najaar en zijn gereed begin 2011.
5.28 Runde	Status: Groen Brug N379 gereed aanbesteding 1e deel kruising Runde met Emmer-Compascuum in najaar 2010, verwerving laatste hectares grond voor EVZ verloopt heel moeizaam.
5.29 Bargerveen	Status: Groen Eerste bedrijf aangekocht, verplaatst naar Ruinen, nummer twee is in onderhandeling. Opstellen inrichtingsplan loopt, Grontmij heeft onderzoek in opdracht van waterschap afgerond.

Financieel overzicht prioriteiten

Programma 5. Leefomgeving	1 Realisatie 2009	2 Primitieve begroting 2010	3 Begroting 2010 na wijziging	4 Realisatie 2010	5 Verwacht resultaat 2010
P5.01 Opgaven voor wateroverlast en watertekort, realisatie waterwinbergingsgebieden en combineren "	48.322	750.000	750.000	10.500	10.500
P5.02 Grote stap zetten in bestrijding van verdroging in gebieden met hoogste prioriteit	300.000	465.000	465.000	126.025	465.000
P5.07 Actualisering bodemkaart	132.470	0	0	0	0
P5.09 Terugdringen uitstoot ammoniak bij EHS	0	69.000	69.000	55.859	69.000
P5.12 Impuls voor duurzame kwaliteit leefomgeving	182.361	430.000	355.000	347.425	355.000
P5.13 Uitwerking klimaat en energiebeleid	6.900.014	13.850.000	5.950.731	4.410.120	5.700.731
P5.14 Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit	34.082	75.000	75.000	55.571	75.000
P5.15 Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid	157.501	150.000	150.000	29.528	150.000
P5.16 Inpassing veranderende EU- en nationale wetgeving	152.569	0	0	1.976	0
P5.17 Adequaat uitoefenen van toezicht naleving regelgeving en vergunningen	151.596	238.750	170.000	62.651	170.000
P5.18 Uitwerken aanbevelingen symposium "Samen werken aan natuur en landschap in Drenthe"	182.046	0	0	-22.599	0
P5.19 Versnelde aankoop en inrichting van Ecologische Hoofdstructuur	2.112.500	112.500	112.500	0	112.500
P5.20 Koppeling realisatie EHS en maatregelen klimaatbeleid	350.000	350.000	350.000	350.000	350.000
P5.22 Ontwikkeling Regiopark Groningen-Assen	600.000	0	0	0	0
P5.23 Vitaal Platteland	631.251	1.025.000	250.000	239.097	250.000
P5.24 Herijking ontwikkelingsperspectief Veenkoloniën	200.990	200.000	200.000	175.000	200.000
P5.25 Realisatie Tussenwater	0	1.000.000	1.000.000	0	1.000.000
P5.26 Ontsnippering	0	270.000	270.000	16.000	270.000
P5.27 Havelte Oost	0	700.000	700.000	0	700.000
P5.28 Runde	0	275.000	275.000	0	275.000
P5.29 Bargerveen	0	1.150.000	1.150.000	0	0
Totaal prioriteiten	12.135.702	21.110.250	12.292.231	5.857.151	10.152.731

<Financiële toelichting op prioriteiten.>

<p>Toelichting afwijking 2e bestuursrapportage</p> <p>P5.01 Opgaven voor wateroverlast en watertekort, realisatie waterwinbergingsgebieden en combineren "blauwe en groene diensten"</p> <p>Voorgesteld wordt om het restant van € 739.500,-- van het budget 2010 over te hevelen naar 2011 en dan samen te voegen met het pMJP voor het aangaan van 6-jarige overeenkomsten gericht op akkerrandenbeheer. Eind 2010 komen de collectieve plannen voor aan gaan overeenkomsten binnen en begin 2011 worden de overeenkomsten getekend. Hiermee wordt tevens een POP Nu bijdrage (Europees geld) van € 1,47 miljoen zekergesteld.</p>

Wat doen we nog meer?

Product	Afwijkingen/voortgang
Waterhuishouding	<p>Regionaal waterplan Het Regionaal Waterplan is vastgesteld als onderdeel van de Omgevingsvisie van de provincie Drenthe. In het Regionaal waterplan zijn de doelen opgenomen voor de waterhuishouding en vindt de integratie met het ruimtelijk beleid plaats. Ook is de innovatieve grondwatervisie opgenomen in het Regionaal Waterplan. Na de zomer wordt gestart met de uitwerking van deze visie.</p> <p>Sensors and Water Het innovatieproject SAWA (Sensors and Water) krijgt een flinke financiële impuls. Zowel vanuit het Ministerie van Economische Zaken (Pieken in de Delta), het Europees Fonds Regionale Ontwikkeling als de provincies Groningen, Drenthe en Fryslân wordt in totaal meer dan € 4 miljoen geïnvesteerd. SAWA kan een flinke impuls geven aan de kwaliteit en efficiëntie van de drinkwatervoorziening, aan kennisontwikkeling en aan de Noord-Nederlandse (kennis)economie. De marktpositie van vijftien deelnemende partijen wordt ermee versterkt en dat is bevorderlijk voor de economische bedrijvigheid en de uitbreiding van huidige en nieuwe werkgelegenheid. Het project behelst een investering van € 8 miljoen, waarvan de initiatiefnemers zelf de helft bijeenbrengen.</p>
Grondwaterbeheer	Innovatieve grondwatervisie Voor de uitwerking van de Innovatieve grondwatervisie wordt eind 2010 een waterbalans opgesteld.
Bodemsanering	Versnelde aanpak spoedlocaties: Met de ondertekening van het convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties richt de bodemsaneringsoperatie zich exclusief op de aanpak van de 235 spoedlocaties. Er is een plan van aanpak opgesteld voor verdere inventarisatie en aanpak met een programmatische aanpak via de segmenten bedrijven, gemeenten, particulieren en de zogeheten vangnetgevallen. Het plan voorziet een realisering van de doelstelling in 2014.
Bodembescherming	Geen afwijkingen.
Grondwaterbescherming	Gebiedsdossiers Voor de grondwaterbeschermingsgebieden van de WMD worden gebiedsdossiers opgesteld. In de gebiedsdossiers gaat de provincie meer uit van een risicogerichte benadering. Dit betekent dat de kwetsbaarheid van het gebied en de aard en omvang van de activiteiten en functies bepalend zijn bij het invullen van het beschermingsniveau. Dit leidt tot maatwerk per gebied, waarbij wordt ingezet op het nemen van maatschappelijke verantwoordelijkheid en financiële deelname van alle waterbedrijven in Drenthe in risicoreducerende maatregelen in grondwaterbeschermingsgebieden. Na een eerste proef voor de grondwaterwinning Beilen is voor de overige winningen opdracht gegeven aan een adviesbureau. De gebiedsdossiers wordt voor het eind van jaar opgeleverd.
Milieubeleid	Energie Akkoord Noord Nederland Het rijk heeft besloten dat de status koplopergebied voor het Energie Akkoord Noord Nederland (EANN)-gebied niet per Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) zal worden geregeld. In deze AMvB zou voor het EANN-gebied voor nieuwbouwwoningen een Energieprestatiecoëfficiënt (EPC) gaan gelden van 0,5 in plaats van de landelijk geldende EPC van 0,6. Hierdoor verschuift voor de uitvoering van het 100.000 woningenplan de focus meer van 'nieuwbouw' naar 'bestaande bouw'. In opdracht van provinciale staten werken wij aan de oprichting van een Drentse Energie Organisatie (DEO). Deze zal zich gaan bezighouden met kapitaalverschaffing en 'ontzorgen'. Voor 2010 en 2011 is met

	<p>de gemeenten in Drenthe een gezamenlijke opgave voor de uitvoering op Klimaat en Energiegebied geformuleerd, Deze opgave is per gemeente vastgelegd in een klimaatcontract.</p> <p>Milieuplanologie Medio april is, in samenwerking met de Stichting Urgenda, een duurzaamheidstour door Drenthe georganiseerd. In drie dagen / avonden zijn 18 duurzame locaties/discussies bezocht. Het aantal deelnemers op de locaties varieerde van 10 tot ca 80 (prijsuitreiking duurzame boer in Een). Het belangrijkste resultaat van de tour is dat Drenthe zich op de kaart heeft gezet met koplopers op het gebied van duurzaamheid. Koplopers werden naar voren geschoven en in contact gebracht met geïnteresseerden. Verder is er veel kennis vergaard over koplopers, netwerken zijn vergroot en er is inhoudelijk gediscussieerd op de bezochte locaties en in een tweetal speciale belegde bijeenkomsten: in Witteveen over groen gas en in Hogeveen over Nieuwe energie in Drenthe.</p> <p>Externe Veiligheid In het voorjaar 2010 is, op basis van het jaarverslag 2009, een evaluatie op te behalen einddoelen 2010 gemaakt. Over het geheel genomen is de conclusie dat de uitvoering van het programma goed verloopt en wordt een belangrijk deel van de in 2006 gestelde doelen en eindbeelden eind 2010 gerealiseerd. Een aantal zaken dient - mede door vertraging in landelijke beleidsontwikkelingen - in 2011 een vervolg te krijgen in het nieuwe programma 2011-2014. De voorbereidingen voor het opstellen van het Uitvoeringsprogramma 2011-2014 is in de eerste helft van 2010 gestart. Hiervoor zijn gesprekken gevoerd met gemeenten en zijn aandachtspunten voor de periode 2011-2014 geïnventariseerd. Ook voor de komende programmaperiode zijn rijksmiddelen beschikbaar. Naar verwachting zal dit eind 2010 leiden tot een nieuwe samenwerkingsovereenkomst</p>
Vergunningverlening	Geen afwijkingen.
Natuur en landschap	Geen afwijkingen.
Ontgrondingen	Geen afwijkingen.
Informatiesysteem landelijk gebied	Geen afwijkingen.
Groene wetgeving	Vergunningverlening Natuurbeschermingswet 1998: voor veehouderijbedrijven is er (nog) geen toetsingskader ammoniak. De voorlopige Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) (LNV, juni 2010) biedt hiervoor helaas onvoldoende handvatten. Ook over het beleidskader stikstof Drenthe kon bestuurlijk geen overeenstemming worden bereikt. Dit betekent dat de vergunningverlening voor veehouderij-bedrijven, anders dan verwacht, nog niet kan worden hervat.
Groene instellingen	De Subsidieregeling onderhoud landschapselementen Drenthe wordt nog een keer met 1 jaar verlengd. Dit met het oog op de door provinciale staten gevraagde actualisatie van de Nota landschapsbeheer Drenthe. Voor de uitvoering van de regeling is in 2011 € 375.000,-- nodig. Gezien de krapte in het pMJP-budget zijn keuzes noodzakelijk.
Europese subsidies	Geen afwijkingen.
Natuur, bos en landschap	Geen afwijkingen.
pMJP	Uit de Mid Term Review blijkt dat de provincie Drenthe alle afgesproken prestaties kan realiseren mits het rijk de toereikende budgetten, voornamelijk voor grondverweving, ter beschikking stelt. Dat laatste is niet het geval. Gebleken is dat het grondverwervingsbudget ontoereikend is. Op dit moment worden door ons prioriteringsvoorstellen voorbereid en na onze besluitvorming in oktober 2010 informeren wij meteen daarna provinciale staten.

Agenda.

Geactualiseerde agenda.

Onderwerp	Wanneer	Gerealiseerd
Resultaten Mid Term review pMJP, landelijk en provinciaal	September 2010	
Jaarverslag regietaak	September 2010	
Gebiedsdossiers	December 2010	
Structuurvisie ondergrond	December 2010	

Wat heeft het gekost?

Programma 5. Leefomgeving

	Product/prioriteit	1	2	3	4	5
		Realisatie 2009	Primitieve begroting 2010	Begroting 2010 na wijziging	Realisatie 2010	Verwacht resultaat 2010
Lasten	Prioriteiten	12.135.702	21.110.250	12.292.231	5.857.151	10.152.731
	P-5.0 Waterhuishouding	1.916.739	1.720.094	2.271.794	1.876.160	2.271.794
	P-5.1 Milieubeleid	623.917	1.049.941	518.941	582.237	699.167
	P-5.2 Bodem	6.238.689	4.666.673	6.518.586	3.632.807	5.745.286
	P-5.3 Vergunningverlening	550.674	380.540	874.956	205.611	785.678
	P-5.4 Handhaving	119.976	184.380	373.508	189.071	258.508
	P-5.5 Natuur en Landschap	3.515.240	2.958.911	3.307.692	2.836.423	3.307.692
	P-5.6 Plattelandsontwikkeling (pMJP)	28.449.258	70.590.816	71.331.516	19.910.678	80.946.821
	Apparaatskosten	0	0	0	0	0
	Totaal	53.550.195	102.661.605	97.489.224	35.090.139	104.167.677
Baten	Prioriteiten	0	0	0	0	0
	P-5.0 Waterhuishouding	741.313	730.000	760.000	537.896	755.000
	P-5.1 Milieubeleid	550.199	0	112.000	443.752	292.226
	P-5.2 Bodem	5.107.101	3.723.177	4.614.790	808.158	3.817.657
	P-5.3 Vergunningverlening	495.297	313.000	313.000	343.772	373.722
	P-5.4 Handhaving	62.594	0	15.416	26.785	15.416
	P-5.5 Natuur en Landschap	418.339	246.595	167.976	221.525	127.976
	P-5.6 Plattelandsontwikkeling (pMJP)	25.337.212	64.667.235	64.667.235	2.828.917	69.818.821
	Totaal	32.712.055	69.680.007	70.650.417	5.210.805	75.200.818
Saldo		20.838.140	32.981.598	26.838.807	29.879.333	28.966.859

Toelichting afwijking 2e bestuursrapportage

Lasten

P-5.1 Milieubeleid

Leren voor duurzaamheid

Voor het programma Leren voor duurzaamheid ontvangen wij bijdragen van het rijk. Dit jaar hebben wij meer kosten gemaakt dan geraamd. Dit wordt gedekt uit de bijdragen van rijk uit eerdere jaren, ter grootte van € 180.226,--. Aan het einde van het jaar wordt het eventuele restant vervolgens weer op de balans gezet conform de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Per saldo is dit voorstel budgetneutraal.

Programma Klimaat en Energie

Binnen het programma Klimaat & Energie zijn afspraken gemaakt over een bijdrage in RSP Atalanta. Vanuit het programma K&E wordt ten behoeve van RSP Atalanta in 2010 € 250.000,- en in 2011 € 500.000,-- toegevoegd aan de reserve RSP. Dit in overeenstemming met de door provinciale staten vastgestelde Kadernota RSP.

P-5.2 Bodem

Encore conferentie

De provincie Drenthe gaat in samenwerking met de provincies Groningen en Friesland een conferentie organiseren. De genoemde partners dragen hier in totaal € 10.000,- aan bij. Per saldo is dit voorstel budgetneutraal.

Bodemsaneringsprojecten

Wij verwachten in 2010 € 776.300,- minder te besteden aan bodemsaneringsprojecten. Dit wordt verklaard doordat de uitvoering van een aantal projecten pas volgend jaar plaats gaat vinden. Als gevolg hiervan verwachten wij lagere ontvangsten van derden ter grootte van € 371.300,-. Daarnaast hebben wij een gemeentelijke bijdrage in de kosten van bodemsanering opgenomen van € 133.785,-. Deze bijdrage van gemeenten was niet geraamd. Vorenstaande wijzigingen zijn opgenomen in de Meerjarenraming bodemsanering 2010-2014. Zoals eerder aangegeven financieren wij bodemsaneringsprojecten als provincie voor. Hiermee is in de begroting rekeninggehouden en wij zullen u over deze ontwikkelingen blijven informeren indien daartoe aanleiding is. Per saldo resulteert dit in een voordelig saldo van € 19.167,- echter de decentralisatie-uitkering binnen het programma kent een nadeel van hetzelfde bedrag.

Nazorg voormalige stortplaatsen

In het kader van de nazorg voormalige stortplaatsen (NAVOS) is een projectafrekening door de gemeente Midden-Drenthe ingediend. De hieruit voortvloeiende lasten waren oorspronkelijk niet geraamd. Dat doen wij nu als nog waardoor € 43.000,- extra budget nodig is. Dit bedrag wordt verrekend met de desbetreffende bestemmingsreserve.

Bedrijvenregeling

De verwachting is dat dit jaar één keer subsidie wordt verleend in het kader van de bedrijvenregeling. Het gaat hierbij om het bedrijf Nefit te Buinen (€ 200.000,-). Het beschikbare budget kan daarom met € 50.000,- worden verlaagd. Dit geldt ook voor de inkomsten die hiervoor worden ontvangen. Per saldo is dit voorstel budgetneutraal.

P-5.3 Vergunningverlening

Externe veiligheid

De inkomsten van het rijk voor het Uitvoeringsprogramma externe veiligheid zijn in 2010 € 30.722,- hoger dan geraamd. De begroting wordt op basis hiervan gewijzigd aan zowel de lasten- als batenkant. Externe veiligheid. Door middel van een decentralisatie-uitkering van het Rijk wordt voor externe veiligheid voor de periode 2011 tot en met 2014 een bedrag van € 498.000,- per jaar beschikbaar gesteld. Het rijk heeft hiertoe besloten op grond van de door partijen in gezamenlijkheid opgestelde 'uitwerking onderdeel externe veiligheid bestuursakkoord rijk-provincies van juni 2008'. De meerjarenbegroting 2011-2014 wordt op basis hiervan gewijzigd.

Wabo

De Wabo treedt op 1 oktober 2010 in werking. Voor de resterende periode in 2010 bedragen de legesinkomsten naar verwachting € 30.000,-. De kosten zijn tevens € 30.000,-. Hiervan zal € 20.000,- worden overgeheveld naar de gemeenten. De resterende € 10.000,- dient ter dekking van de provinciale coördinatiekosten. Per saldo is dit voorstel budgetneutraal.

De invoering van de WABO heeft ook gevolgen voor de meerjarenbegroting. Bij 43 inrichtingen is de provincie WABO bevoegd gezag, ook voor vergunningen die voorheen door gemeenten verleend werden. Voor het vergunnen van die activiteiten bij 43 inrichtingen zal de provincie leges gaan heffen, tegen vaste tarieven per activiteit. Hiermee worden de kosten van (de coördinatie van) deze nieuwe vergunningverleningstaken gedekt. Op basis van het IPO-rekenmodel is door Deloitte berekend dat de kosten op jaarbasis ongeveer € 175.000,- bedragen. Hier staat eveneens een legesopbrengst van € 175.000,- tegenover. De kosten bestaan uit:

€ 125.000,-- op jaarbasis als vergoeding voor geleverde diensten door de desbetreffende gemeenten. Op basis van samenwerkingsafspraken zal 70% van de legesopbrengst worden overgemaakt naar de betrokken gemeenten, aangezien zij dit percentage van de werkzaamheden voor hun rekening nemen. € 50.000,-- op jaarbasis is bedoeld als dekking van coördinatiekosten die de provincie moet maken in Wabo-procedures. Vorenstaande structurele gevolgen zijn al in de primitieve meerjarenbegroting verwerkt.

Project TT-circuit

Het proces om te komen tot een breed gedragen visie voor het TT-circuit en omgeving is in volle gang. De planning is er op gericht, dat eind oktober 2010 een beslisrijpe visie gereed is inclusief een set maatregelen om de geluidhinder in het gebied te laten afnemen, inclusief een set aan maatregelen om de kwaliteit in het gebied te verhogen en inclusief een set aan spelregels die betrekking hebben op de onderlinge communicatie en op de toekomstige samenwerking tussen partijen. Deze visie wordt dan begin november 2010 eerst aan gedeputeerden staten en vervolgens aan het college van burgemeester en wethouders van Assen ter besluitvorming voorgelegd. Hierna wordt in samenspraak met partijen een meerjarig uitvoerings- / investeringsprogramma opgesteld en tot uitvoering gebracht.

De maanden september en oktober 2010 zijn tevens gebruikt om in samenspraak met de visiepartners de uitgangspunten voor een veranderingsvergunning voor het TT - circuit te formuleren en om de aanpassing van de vergunning aan de hand van de zogenaamde 12-dagenregeling verder te regelen.

Van belang is nog, dat de bevoegdheid in het kader van de Wabo per 1 oktober naar de gemeente Assen verschuift, waarbij het college van gedeputeerde staten bevoegd blijft voor het milieudeel van de vergunning. Bij de besluitvorming met betrekking tot de 1^e Bestuursrapportage 2010 is € 350.000,-- extra aan het project toegekend. Naar verwachting is hiervan in 2010 ongeveer € 200.000,-- benodigd. Van belang is, dat ook de provincie financieel participeert in een meerjarig uitvoerings-/investeringsprogramma. Voorgesteld wordt om het verwachte restant van het budget ad € 150.000,-- aan te wenden als een provinciale bijdrage voor het meerjarig uitvoerings-/investeringsprogramma en over te hevelen naar 2011.

P-5.4 Handhaving

Onderzoekskosten

In 2010 heeft het toezicht nauwelijks geleid tot onderzoekskosten. Het accent heeft gelegen op het ontwikkelen van nieuwe vormen van toezicht. Dit leidt tot een incidenteel voordeel van € 115.000,-- in 2010. Naar verwachting wordt volgend jaar weer meer onderzoek uitgevoerd ten behoeve van toezicht.

P-5.6 Plattelandsontwikkeling (pMJP)

Tegelijk met de Mid Term Review heeft een actualisatie van de (restant) budgetten voor de tweede helft van de programmaperiode van het pMJP plaatsgevonden. Wij gaan er van uit dat vanaf dit jaar, jaarlijks een deel van de gereserveerde middelen nodig zal zijn maar dat aan het einde van de programmaperiode de reserve op nihil zal sluiten. Wij stellen voor € 3.313.719,-- nog in te zetten in 2010 en te verrekenen met de Reserve provinciaal aandeel ILG.

Baten

P-5.0 Waterhuishouding

Leges

Er zijn minder aanvragen voor het onttrekken van grondwater ontvangen dan was verwacht, hierdoor verwachten wij € 5.000,-- minder leges te ontvangen in 2010.

P-5.5 Natuur en Landschap

Eind augustus 2010 zijn er geen vergunningen in voorbereiding, daarom worden weinig tot geen inkomsten uit leges verwacht.

Leges in verband met vergunningverlening ontgrondingen moeten naar beneden worden bijgesteld met € 40.000,--.

Programma 6. Middelen

Missie

De provincie Drenthe is een solide partner en zal dat in de toekomst blijven. De organisatie is 'in control'. De provincie is een aantrekkelijke werkgever waar mensen in een prettige en gezonde werkomgeving op een interactieve, doelgerichte en toekomstgerichte wijze samenwerken. De organisatie voorziet op een professionele wijze in de behoeften van bestuur, management en medewerkers aan advies en ondersteuning op het gebied van personeel, informatietechnologie, financiën en overige voorzieningen.

Belangrijkste resultaten 2010

- Het nieuwe cateringcontract is via de aanbestedingsprocedure gegund aan de huidige cateraar Albron. Medio oktober wordt het nieuwe cateringcontract ondertekend.
- Oplevering Nieuwe Digitale Werkplek, inclusief achterliggende infrastructuur, voorwaardelijk voor revitalisering en invoering Digitalisering. Doorontwikkeling en uitlevering ten behoeve van fase 2 gepland oktober 2010.
- Volgens planning is op 9 april de eerste van drie bouwfases van de revitalisering van het provinciehuis opgeleverd. De revitalisering maakt deel uit van het programma Provinciehuis van Morgen. Zo'n 250 medewerkers hebben de weken daarop hun intrek genomen in het vernieuwde gebouwdeel, waarin zij volgens het nieuwe flexibele, activiteitengerelateerde kantoorconcept werken. De volgende oplevering vindt plaats in oktober dit jaar en in maart 2011 vindt de eindoplevering plaats.
- De ingezette bezuinigingsoperatie moet leiden tot een toekomstbestendige financieel gezonde provincie en bijbehorende organisatie.
- De directiebrief schetst de plannen rondom de organisatie en de bijbehorende omvang van de organisatie van de toekomst. Slim, slank en soepel is het motto voor de eerstkomende tijd.
- In 2010 is gestart met een andere procedure om tijdelijke medewerkers aan te trekken. Dit gebeurt op basis van een "marktplaats"-methode. Hierdoor wordt de vraag naar een tijdelijke medewerker breed uitgezet en komt de prijs op een transparante wijze tot stand.
- Samen met de provincies Groningen en Friesland is in het kader van mogelijke Shared Services voor zes onderwerpen een globale business case ontwikkeld. Tevens heeft in noordelijk verband een functionele audit plaatsgevonden naar de financiële- en personeelsadministratie.
- In 2010 is aan provinciale staten een actualisatie van de kaderstelling van de reserves en voorzieningen gepresenteerd.
- Door de verkoop van Essent kreeg de provincie fors meer liquide middelen. Op basis van het integrale beeld van de overtollige middelen is in 2010 een streefportefeuille uitzettingen en beleggingen samengesteld.
- In 2010 werpt de selectieve vacaturestop zijn vruchten af. Inmiddels is de bezetting lager dan de vastgestelde formatie, hierdoor verwachten wij dat de personeelskosten lager zullen zijn dan oorspronkelijk begroot.

Ontwikkelingen

P-6.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Revitalisering provinciehuis

De oplevering van de staten- en ontvangstaal zal niet zoals gepland in oktober dit jaar maar in maart 2011 plaatsvinden. De vertraging is ontstaan doordat tijdens de verbouwwerkzaamheden meer asbest in deze

ruimten is gevonden dan op grond van eerder onderzoek (in 2007) en aanvullend onderzoek (in 2009) was geconstateerd. De asbestsanering en verbouw van de staten- en ontvangstzaal kost daardoor meer tijd en geld. De meerkosten kunnen binnen het totaalbudget van het programma Provinciehuis van Morgen worden opgevangen. De sanering heeft voor de oplevering van de overige ruimten uit de tweede bouwfase geen gevolgen. Het bestuurs- en ambtelijk gedeelte en het restaurant worden conform planning in oktober opgeleverd.

Wat zijn de prioriteiten en wat gaan we er aan doen?

P-6.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Afwijkingen op prioriteiten van 2010.	
Prioriteiten	Afwijkingen
6.1 Organisatieontwikkeling	Status: Groen Het programma Samen Sterker in Actie! is afgerond, het project S3 is opgestart, de operatie "16 voor 31" is niet doorgegaan en geschrapt bij de bezuinigingen.
6.2 Digitalisering	Status: Oranje Er is een nieuwe planning gemaakt, maar de einddatum is ongewijzigd gebleven. Voor drie processen is vastgesteld dat deze op een generieke wijze te digitaliseren zijn. Hierdoor bedraagt het aantal te digitaliseren werkprocessen 10. Drie ervan zijn inmiddels geïmplementeerd en twee processen staan gereed voor in productie. De overige 5 processen zijn gestart of starten nog dit jaar. Medio 2011 zijn alle werkprocessen gedigitaliseerd.
6.3 Stimuleringsfonds Drentse projecten	Status: Groen De gehele Reserve Stimuleringsfonds Drentse projecten is in de meerjarenbegroting opgenomen om gebiedsgerichte cofinanciering van relatief grote projecten mogelijk te maken.

Financieel overzicht prioriteiten

Programma 6. Middelen	1	2	3	4	5
	Realisatie 2009	Primitieve begroting 2010	Begroting 2010 na wijziging	Realisatie 2010	Verwacht resultaat 2010
P6.01 Organisatieontwikkeling	1.431.971	569.750	429.750	409.355	456.750
P6.02 Digitalisering	601.543	902.800	902.800	786.748	902.800
P6.04 Proceskosten	544.139	315.000	406.361	290.477	346.361
Totaal prioriteiten	2.577.653	1.787.550	1.738.911	1.486.579	1.705.911

<Financiële toelichting op prioriteiten.>

Toelichting afwijking 2e Bestuursrapportage

P6.01 Organisatieontwikkeling

Ten behoeve van projecten die in het kader van Atelier Drenthe uitgevoerd worden is € 27.000,-- nodig. De dekking hiervoor is gevonden binnen budgetten van alle afzonderlijke afdelingen.

P6.04 Proceskosten

De proceskosten ten behoeve van het programma Provinciehuis van Morgen zullen naar verwachting € 60.000,- lager uitvallen dan oorspronkelijk begroot. Hierdoor ontstaat een eenmalig voordeel.

Wat doen we nog meer?

Product	Afwijkingen/voortgang
Planning en control	Geen afwijkingen
Personeel en organisatie	Geen afwijkingen
Informatievoorziening en automatisering	Geen afwijkingen
Digitalisering van de bedrijfsvoering	Zie toelichting financiële afwijkingen
Communicatie	Geen afwijkingen
Facilitaire voorzieningen - gebouwen - secretariaten - bestuurservice - documenten	In 2010 is het nieuwe depot voor het Drents Museum opgeleverd. Voor dit pand zal een onderhoudsbudget nodig zijn vanaf 2011. Als basis daarvoor zal een meerjarenonderhoudsplan worden opgesteld.

Agenda.

Geactualiseerde agenda.

Onderwerp	Wanneer	Gerealiseerd
Jaarstukken 2009	Juni 2010	Juni 2010
Voorjaarsnota 2010	Juli 2010	Juli 2010
1e Bestuursrapportage 2010	Juli 2010	Juli 2010
2e Bestuursrapportage 2010	November 2010	
Begroting 2011	November 2010	

Wat heeft het gekost?

Programma 6. Middelen

	Product/prioriteit	1	2	3	4	5
		Realisatie 2009	Primitieve begroting 2010	Begroting 2010 na wijziging	Realisatie 2010	Verwacht resultaat 2010
Lasten	Prioriteiten	2.577.653	1.787.550	1.738.911	1.486.579	1.705.911
	P-6.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	5.182.196	5.567.936	5.167.936	5.033.476	5.122.936
	P-6.1 Reserve mutaties	240.744.813	6.874.423	181.974.236	181.974.236	185.056.256
	Apparaatskosten	47.345.175	50.414.592	48.377.300	0	48.603.799
	Totaal	295.849.838	64.644.501	237.258.383	188.494.291	240.488.902
Baten	Prioriteiten	0	0	0	0	0
	P-6.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	131.217.851	135.189.832	138.076.760	84.018.793	141.205.096
	P-6.1 Reserve mutaties	73.267.099	46.568.508	220.943.653	220.943.653	215.270.610
	Totaal	204.484.950	181.758.340	359.020.413	304.962.446	356.475.706
Saldo		91.364.888	-117.113.839	-121.762.030	-116.468.155	-115.986.804

Toelichting afwijking 2e Bestuursrapportage

Lasten

P-6.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Lease-auto's.

Het budget voor de lease-auto's wordt dit jaar overschreden met € 40.000,--. In 2011 is er een structureel voordeel van € 30.000,--.

Abonnementen en tijdschriften

Bezuinigingstaakstelling 50% bezuiniging op de kosten van Abonnementen en tijdschriften. Wij verwachten een extra voordeel van € 20.000,--.

Kapitaallasten reproductie middelen

De basis voor het toerekenen van kapitaallasten is de boekwaarde per 1 januari 2010. Deze is lager dan begroot. Voordeel € 7.870,--.

Beveiliging

Verwacht voordeel € 10.000,--.

Kapitaallasten provinciehuis

De basis voor het toerekenen van kapitaallasten is de boekwaarde per 1 januari 2010. Deze is lager dan begroot. Voordeel € 165.950,--.

Servicedesk

Het FMIS systeem moet vervangen worden ten gevolge van de nieuwe ICT-infrastructuur. De huidige oude applicaties werken niet meer op de nieuwe omgeving. Dit leidt tot een nadeel van € 114.000,--.

Nieuwe Digitale Werkplek (NDW)

Enerzijds komen aanvullende kosten voort uit een beter inzicht in de daadwerkelijke kosten voor de realisatie van de NDW. Detailplannen zijn in de loop van 2010 merendeels gereedgekomen en uitgewerkt, daarmee ook het financiële inzicht voor 2011. De Nieuwe Digitale Werkplek wordt opgeleverd in 3 fasen, waarbij de slotfase valt in 2011. Anderzijds blijkt dat de totale vernieuwing verregaande consequenties heeft in de praktijk. Er moet onvoorzien meer worden vernieuwd dan oorspronkelijk begroot, voortkomend uit afhankelijkheden binnen de totale ICT huishouding. Onderdelen van de huidige oude ICT blijken dermate verouderd dat ze onmogelijk over te brengen zijn op de nieuwe omgeving, zonder daarvoor extra te moeten investeren. Dit leidt tot een nadeel van € 714.000,-- in 2010 en een bedrag van € 220.000,-- in 2011.

Personele kosten organisatie

Vanwege langdurig ziekteverzuim bij Statengriffie ontstaat er een nadeel van € 25.000,--. Vanuit het programma 3, Ruimte en Bereikbaarheid wordt het budget voor overwerk (€ 120.000,--) ten behoeve van de afdeling Wegen en Kanalen toegevoegd aan het loonkostenbudget van de afdeling Wegen en Kanalen. Door de ingestelde vacaturestop is de verwachting dat de totale salariskosten lager zullen uitkomen dan begroot. Wij stellen daarom voor een bedrag van € 400.000,-- af te ramen.

Personele kosten statenleden

Naast een per saldo voordelig resultaat op de personele kosten van de organisatie wordt in 2010 naar verwachting € 80.000,-- minder dan begroot uitgegeven aan lonen en premies van de statenleden. Voordeel € 80.000,--.

Proceskosten Provinciehuis van Morgen

Deze zullen naar verwachting € 60.000,-- lager uitvallen dan oorspronkelijk begroot. Hierdoor ontstaat een eenmalig voordeel.

Communicatiemiddelen Bestuur en Communicatie

Wij verwachten een nadeel van € 30.000,--.

Verzekeringen algemeen juridisch beleid

De verwachte overschrijding van dit budget heeft te maken met het niet kunnen verwerken van de taakstelling op inkoop, nadeel € 10.000,--.

Advertentiekosten

Wij verwachten een nadeel van € 50.000,--.

Frictiekosten

Het budget wordt in 2010 niet aangesproken voor een bedrag van € 300.000,--. Voorgesteld wordt om deze middelen van 2010 over te hevelen en te verdelen over de jaren 2011 tot en met 2014.

Kostenplaats Ruimtelijke Ordening

Door een bijdrage vanuit het Samenwerkingsverband Nationale Parken en bijdragen in de detacheringkosten zijn de inkomsten op de kostenplaats Ruimtelijke Ordening € 100.091,-- hoger dan geraamd. Wij stellen voor de salariskosten binnen de kostenplaats Ruimtelijke Ordening met hetzelfde bedrag te verhogen.

Stelpost onvoorzien

Vanuit de post voor onvoorzien uitgaven stellen wij een bedrag van € 45.000,-- beschikbaar voor de nationale actie 'Help slachtoffers overstromingen Pakistan'. Dit budget wordt binnen programma 1 ondergebracht net als het bedrag dat voor Haïti beschikbaar is gesteld.

Baten

P-6.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Provinciefonds

De uitkering wordt aangepast aan de meicirculaire 2010. Hierover informeerden wij u al bij brief van 30 juni 2010. Nadeel € 499.850,--.

Dividend Attero Holding NV

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Attero Holding NV op 18 juni 2010 is besloten tot een dividenduitkering over 2009 van € 228.000,--. Voorzichtigheidshalve was nog geen dividenduitkering geraamd, voordeel € 228.000,--.

Dividend en rente van belegd kasgeld

In de begroting 2010 is aangenomen dat op uitzettingen een rendement van 1,5 procent behaald wordt. Echter een neerwaartse bijstelling is noodzakelijk. In 2010 is vanwege de verkoop van de aandelen Essent de streefportefeuille beleggingen opnieuw opgesteld. Nieuw af te sluiten deposito's kunnen niet het begrote rendement van 1,5% halen. Hierdoor stellen wij de renteopbrengst bij met bijna € 1,1 miljoen. Daarnaast wordt een eenmalige correctie van € 398.000,-- uitgevoerd op de APG beleggingsfondsen. Voorzichtigheidshalve is gekozen om de marktwaarde te boeken, omdat die lager is dan de nominale waarde. Bij een eventuele toekomstige stijging zullen we de boekwaarde van de APG beleggingsfondsen weer naar boven bijstellen. Samengevat betekenden deze wijzigingen dat de totale renteopbrengsten naar verwachting circa € 3,7 miljoen bedragen.

Herstructurering bedrijventerreinen/TOPPER-middelen

In 2010 is er een convenant bedrijventerreinen afgesloten tussen het Rijk en de provincies. In de september circulaire 2010 is dit vertaald in een decentralisatie uitkering bedrijventerreinen. De provincie Drenthe ontvangt in 2010 voor bedrijventerreinen € 1.811.057,--. Dit bedrag wordt in 2010 niet meer besteed. Wij willen dan ook voorstellen dit bedrag over te hevelen naar 2011.

Decentralisatie-uitkering bodemsanering

Ook voor bodemsanering zijn middelen in 2010 overgeheveld naar de provincies via een decentralisatie-uitkering. In de september circulaire 2010 is dit vertaald in een decentralisatie uitkering van € 1.246.209,--. De totale project middelen van het uitvoeringsprogramma bodemsanering voor 2010 waren echter al in de begroting verwerkt de hogere inkomsten echter nog niet, daarom ontstaat nu een voordeel van € 1.246.209,--.

Decentralisatie-uitkering Tijdbeleid

In de septembercirculaire van 2009 is aangekondigd dat de Minister van OCW in samenwerking met de Staatssecretaris van BZK de groep koplopers wil uitbreiden tot in totaal 25 gemeenten en 12 provincies. De provincies Drenthe en Zeeland zijn in 2007 al koploper geworden, waarvoor zij een bedrag van € 50.000,- ontvingen. Nieuwe provinciale koplopers ontvangen een bedrag van € 100.000,-. De provincies Drenthe en Zeeland hebben voor het koploperschap een aanvullende aanvraag ingediend. De aanvraag is toegekend en wij ontvangen daarom in 2010 € 50.000,- extra gelden Tijdbeleid. Dit bedrag wordt in 2010 en 2011 niet meer besteed. Wij willen dan ook voorstellen dit bedrag over te hevelen naar 2012.

P-6.1 Reserve mutaties

Algemene reserve

Het negatieve saldo over 2010 van deze Bestuursrapportage wordt aan de reserve onttrokken. Tevens worden de meerjarige gevolgen verwerkt.

Reserve Regio Specifiek Pakket

Aan de Reserve Regio Specifiek Pakket wordt conform de Nota Reserves en Voorzieningen 2010 het IBOI-inflatiecorrectiepercentage toegevoegd. Voor 2010 betekent dit een toevoeging van € 206.913,- waarin nog niet was voorzien.

Reserve beheer vaarweg Meppel-De Punt

Toevoeging van € 988.603,-. Zie programma 3 voor een toelichting.

Reserve achterstallig onderhoud & verbeteringswerken N34

Extra onttrekking van € 800.000,-. Zie programma 3 voor een toelichting.

Reserve Investerings verkeer en vervoer

Toevoeging van € 2.731.388,-. Zie programma 3 voor een toelichting.

Reserve Regio Specifiek Pakket

Toevoeging van € 250.000,-. Zie programma 5 voor een toelichting.

Reserve monitoring voormalige stortplaatsen

Onttrekking van € 43.000,-. Zie programma 5 voor een toelichting.

Reserve provinciaal aandeel ILG

Onttrekking van € 3.313.719. Zie programma 5 voor een toelichting

Reserve RSP

Toevoeging van € 10.000.000,-. Zie programma 3 voor een toelichting

Saldireserve

Toevoeging van € 3.466.762,- aan de saldireserve ten behoeve van de volgende overhevelingsvoorstellen

Tunnel N34 't Klooster is wegens overleg verschillende partijen over diverse varianten vertraagd. € 250.205

Voor Middelen groen-blauwe combineren met het de Subsidieregeling akkervogelbeheer. € 739.500

Project TT-circuit. € 150.000

Herinneringscentrum Westerbork vernieuwende invulling van het historische landschap. € 166.000

Frictiekosten 2010 inzetten voor de periode 2011-2014. € 300.000

Decentralisatie-uitkering herstructurering bedrijventerreinen € 1.811.057

Decentralisatie-uitkering Tijdbeleid € 50.000

Bijlage 1, Treasury-rapportage tot en met augustus 2010

Ontwikkeling rentetarieven

De keuzes voor het uitzetten van tijdelijk overtollige liquide middelen worden bepaald door de ontwikkeling van de geld- en kapitaalmarktrente en liquiditeitsprognose. De geldmarkt (kort, tot 1 jaar) wordt gereguleerd door De Europese Centrale Bank ECB, terwijl de kapitaalmarkt (langer dan 1 jaar) afhankelijk is van macro-economische ontwikkelingen. Zowel de geld- als kapitaalmarkt is volop in beweging.

Uitzettingen

De tijdelijk overtollige liquide middelen staan per 31 augustus 2010 grotendeels korter dan één jaar uit in deposito's, obligatiefondsen en spaarrekeningen. De onrust op de financiële markt leidt tot historische lage rentetarieven op (Nederlands) staats- en bankpapier. Hierdoor zijn nog geen producten aangekocht met langere looptijden. Afhankelijk van ontwikkelingen op de markt wordt de portefeuille stapsgewijs ingericht waardoor op den duur een verschuiving naar andere producten en langere looptijden plaatsvindt. De 10-jaars Nederlandse staatsrente is eind augustus gedaald tot 2,31%.

Overzicht uitgezette gelden

De Nederlandse banken die in overeenstemming met ons treasurystatuut nog in aanmerking komen voor nieuwe uitzettingen langer dan drie maanden zijn de Rabobank, NWB en de BNG. Uitzettingen tot drie maanden mogen ook bij ABN AMRO en ING Bank geplaatst worden.

In de eerste acht maanden van 2010 stonden de tijdelijk overtollige liquide middelen op deposito's of spaarrekeningen bij de Rabobank, ING en ABN AMRO. Daarnaast is gebruik gemaakt van het BNG Geldmarktselectfonds en het APG Rentefonds Europa 1-3 en 4-7.

Het hiernavolgende overzicht geeft een weergave van de uitgezette gelden per 31 augustus 2010.

Rente van belegd kasgeld

In de eerste acht maanden van 2010 is een gemiddeld rendement van circa 1,5 procent op de uitzettingen gehaald. De benchmark (driemaands Euribor) had in de eerste acht maanden van 2010 een gemiddelde waarde van 0,66 procent. Door de relatief gunstige tarieven waartegen spaarrekeningen zijn afgesloten kon een hoger rendement dan de benchmark worden behaald.

Begrote renteopbrengsten

In de begroting 2010 is aangenomen dat op uitzettingen een rendement van 1,5 procent behaald wordt. Echter een neerwaartse bijstelling is noodzakelijk. In 2010 is vanwege de verkoop van de aandelen Essent de streefportefeuille beleggingen opnieuw opgesteld. Nieuw af te sluiten deposito's kunnen niet het begrote rendement van 1,5% halen. Hierdoor stellen wij de renteopbrengst bij met bijna € 1,1 miljoen. Daarnaast wordt een eenmalige correctie van € 398.000,- uitgevoerd op de APG beleggingsfondsen. Voorzichtigheidshalve is gekozen om de marktwaarde te boeken, omdat die lager is dan de nominale waarde. Bij een eventuele toekomstige stijging zullen we de boekwaarde van de APG beleggingsfondsen weer naar boven bijstellen. Samengevat betekenden deze wijzigingen dat de totale renteopbrengsten naar verwachting circa € 3,7 miljoen bedragen.

Overzicht 31 augustus 2010

Naam instelling	einddatum	Renteper- centage	Aantal dagen	Uitgezet bedrag
Deposito's				
ABN AMRO	1-10-2010	0,65	92	€ 10.000.000
Rabobank	7-10-2010	0,694	189	€ 20.000.000
Rabobank	25-11-2010	0,740	182	€ 7.200.000
ING	25-11-2010	0,870	91	€ 5.000.000
ING	10-2-2011	2,5	553	€ 2.300.000
ING	17-2-2011	2,5	553	€ 1.700.000
Rabobank	3-2-2011	0,895	189	€ 17.100.000
Rabobank	30-6-2011	1,056	364	€ 10.000.000
Rabobank	4-8-2011	1,169	371	€ 7.115.400
Rabobank	18-8-2011	1,171	364	€ 1.300.000
				€ 81.715.400
Fondsen				
APG				€ 10.287.708
APG				€ 5.833.444
BNG Fido Geldmarktselect 6-mnd	30-9-2010	1,647	183	€ 11.194.207
BNG Fido Geldmarkt select 6-mnd	30-9-2010	1,647	183	€ 1.042.114
BNG Fido Geldmarktselect 6-mnd	30-9-2010	1,647	183	€ 10.071.294
BNG Fido Geldmarktselect 12-mnd	31-5-2011	1,958	365	€ 5.368.348
BNG Fido Geldmarktselect 12-mnd	30-9-2010	1,636	364	€ 10.000.000
BNG Fido Geldmarktselect 14 mnd	6-1-2011	1,757	462	€ 10.000.000
				€ 63.797.113,21
Spaarrekeningen				
ABN AMRO Top Deposito				€ 5.000.000
ABN AMRO Ondernemers Top Deposito Plus				€ 10.000.000
ABN AMRO Ondernemers Loyaal Deposito				€ 14.430.528
ABN AMRO Ondernemers Deposito				€ 5.000.000
ABN AMRO Ondernemers Top Deposito				€ 5.000.000
ABN AMRO Ondernemers Deposito				€ 5.000.000
ING In bedrijf spaarrekening				€ 10.000.000
ING Extra Bonus Zakenrekening				€ 10.000.000
ING Extra Bonus Zakenrekening				€ 10.000.000
ING Liquidity Management Account (LMA)				€ 20.000.000
ING Liquidity Management Account (LMA)				€ 20.000.000
Rabobank bedrijfstelerekening				€ 2.500.000
Rabobank bedrijfsdeposito				€ 2.500.000
Rabobank bonusspaarrekening				€ 5.000.000
Rabobank bedrijfsplusrekening				€ 1.500.000
				€ 125.930.528
			Totaal	€ 271.443.041

BIJLAGE 2, RECAPITULATIE MET DE 4E WIJZIGING BEGROTING 2010, DIE BESTAAT UIT DE 9E, 10E EN 11E WIJZIGING VAN DE PRODUCTENRAMING 2010

Prioriteiten	2010	2011	2012	2013
P1.01 Uitvoering bestuursakkoord				
P1.05 Digitale informatie en (e-)dienst-verlening				
P3.14 Regio Specifiek Pakket (RSP).	6.082.725	7.822.027	10.266.447	9.247.866
	6.082.725	7.822.027	10.266.447	9.247.866

Producten	2010	2011	2012	2013
P-3.0 Verkeer	-2.649.351	-1.480.519	-9.165.727	-7.807.422
P-3.2 Beheer en onderhoud vaarwegen		340.000	340.000	340.000
P-4.0 Economie	3.000.000	3.504.000		
P-5.0 Waterhuishouding		85.000	85.000	
P-5.2 Bodem	23.190			
P-5.4 Handhaving				
P-5.6 Plattelandsontwikkeling (pMJP)				10.995.532
P-6.1 Reserve mutaties	-6.456.564	-10.270.508	-1.525.720	-12.775.976
	-6.082.725	-7.822.027	-10.266.447	-9.247.866

PROGRAMMA

PROGRAMMA 1. DE PROVINCIE DOËT ER TOE!

	2010	2011	2012	2013
Financieel overzicht prioriteiten				
Lasten voor wijziging	2.034.000	837.500	170.000	170.000
Baten voor wijziging				
Saldo voor wijziging	2.034.000	837.500	170.000	170.000
Lasten wijziging per prioriteit				
Baten wijziging per prioriteit				
Lasten na wijziging	2.034.000	837.500	170.000	170.000
Baten na wijziging				
Saldo na wijziging	2.034.000	837.500	170.000	170.000
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	3.082.482	2.327.509	2.303.465	2.271.193
Baten voor wijziging	12.000	12.000	12.000	12.000
Saldo voor wijziging	3.070.482	2.315.509	2.291.465	2.259.193
Lasten wijziging per product				
Baten wijziging per product				
Lasten na wijziging	3.082.482	2.327.509	2.303.465	2.271.193
Baten na wijziging	12.000	12.000	12.000	12.000
Saldo na wijziging	3.070.482	2.315.509	2.291.465	2.259.193
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	5.116.482	3.165.009	2.473.465	2.441.193
Baten na wijziging	12.000	12.000	12.000	12.000
Saldo na wijziging	5.104.482	3.153.009	2.461.465	2.429.193

PROGRAMMA

PROGRAMMA 3. RUIMTE EN BEREIKBAARHEID

	2010	2011	2012	2013
Financieel overzicht prioriteiten				
Lasten voor wijziging	9.704.500	18.740.000	14.630.000	9.590.000
Baten voor wijziging				
Saldo voor wijziging	9.704.500	18.740.000	14.630.000	9.590.000
Lasten wijziging per prioriteit				
P3.14 Regio Specifiek Pakket (RSP).	6.082.725	7.822.027	10.266.447	9.247.866
Baten wijziging per prioriteit				
Lasten na wijziging	15.787.225	26.562.027	24.896.447	18.837.866
Baten na wijziging				
Saldo na wijziging	15.787.225	26.562.027	24.896.447	18.837.866
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	75.918.631	83.608.403	67.444.801	63.474.315
Baten voor wijziging	45.933.183	41.452.708	39.949.983	35.398.717
Saldo voor wijziging	29.985.448	42.155.695	27.494.818	28.075.598
Lasten wijziging per product				
P-3.0 Verkeer				1.163.500
Baten wijziging per product				
P-3.0 Verkeer	2.649.351	1.480.519	9.165.727	8.970.922
P-3.2 Beheer en onderhoud vaarwegen		-340.000	-340.000	-340.000
Lasten na wijziging	75.918.631	83.608.403	67.444.801	64.637.815
Baten na wijziging	48.582.534	42.593.227	48.775.710	44.029.639
Saldo na wijziging	27.336.097	41.015.176	18.669.091	20.608.176
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	91.705.856	110.170.430	92.341.248	83.475.681
Baten na wijziging	48.582.534	42.593.227	48.775.710	44.029.639
Saldo na wijziging	43.123.322	67.577.203	43.565.538	39.446.042

PROGRAMMA

PROGRAMMA 4 KENNIS WÉRKT

	2010	2011	2012	2013
Financieel overzicht prioriteiten				
Lasten voor wijziging	2.753.522	1.370.000	1.040.000	1.140.000
Baten voor wijziging				
Saldo voor wijziging	2.753.522	1.370.000	1.040.000	1.140.000
Lasten wijziging per prioriteit				
Baten wijziging per prioriteit				
Lasten na wijziging	2.753.522	1.370.000	1.040.000	1.140.000
Baten na wijziging				
Saldo na wijziging	2.753.522	1.370.000	1.040.000	1.140.000
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	8.649.203	7.720.607	5.641.922	5.651.248
Baten voor wijziging	2.073.370	1.783.180	2.783.800	2.034.470
Saldo voor wijziging	6.575.833	5.937.427	2.858.122	3.616.778
Lasten wijziging per product				
P-4.0 Economie	3.000.000	3.504.000		
Baten wijziging per product				
Lasten na wijziging	11.649.203	11.224.607	5.641.922	5.651.248
Baten na wijziging	2.073.370	1.783.180	2.783.800	2.034.470
Saldo na wijziging	9.575.833	9.441.427	2.858.122	3.616.778
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	14.402.725	12.594.607	6.681.922	6.791.248
Baten na wijziging	2.073.370	1.783.180	2.783.800	2.034.470
Saldo na wijziging	12.329.355	10.811.427	3.898.122	4.756.778

PROGRAMMA

PROGRAMMA 5. LEEFOMGEVING

	2010	2011	2012	2013
Financieel overzicht prioriteiten				
Lasten voor wijziging	12.292.231	10.059.594	6.263.750	6.039.400
Baten voor wijziging				
Saldo voor wijziging	12.292.231	10.059.594	6.263.750	6.039.400
Lasten wijziging per prioriteit				
Baten wijziging per prioriteit				
Lasten na wijziging	12.292.231	10.059.594	6.263.750	6.039.400
Baten na wijziging				
Saldo na wijziging	12.292.231	10.059.594	6.263.750	6.039.400
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	85.173.803	80.387.525	79.259.051	79.302.889
Baten voor wijziging	70.650.417	69.127.994	68.155.994	67.970.894
Saldo voor wijziging	14.523.386	11.259.531	11.103.057	11.331.995
Lasten wijziging per product				
P-5.0 Waterhuishouding		85.000	85.000	
P-5.2 Bodem	23.190			
P-5.4 Handhaving				
P-5.6 Plattelandsontwikkeling (pMJP)				10.995.532
Baten wijziging per product				
Lasten na wijziging	85.196.993	80.472.525	79.344.051	90.298.421
Baten na wijziging	70.650.417	69.127.994	68.155.994	67.970.894
Saldo na wijziging	14.546.576	11.344.531	11.188.057	22.327.527
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	97.489.224	90.532.119	85.607.801	96.337.821
Baten na wijziging	70.650.417	69.127.994	68.155.994	67.970.894
Saldo na wijziging	26.838.807	21.404.125	17.451.807	28.366.927

PROGRAMMA	PROGRAMMA 6. MIDDELEN			
	2010	2011	2012	2013
Financieel overzicht prioriteiten				
Lasten voor wijziging	1.738.911	1.223.742	150.000	150.000
Baten voor wijziging				
Saldo voor wijziging	1.738.911	1.223.742	150.000	150.000
Lasten wijziging per prioriteit				
Baten wijziging per prioriteit				
Lasten na wijziging	1.738.911	1.223.742	150.000	150.000
Baten na wijziging				
Saldo na wijziging	1.738.911	1.223.742	150.000	150.000
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	-5.794.248	8.653.968	22.355.629	16.094.059
Baten voor wijziging	159.627.429	183.902.552	168.250.946	155.287.452
Saldo voor wijziging	-165.421.677	-175.248.584	-145.895.317	-139.193.393
Lasten wijziging per product				
P-6.1 Reserve mutaties	192.936.420			225.332
Baten wijziging per product				
P-6.1 Reserve mutaties	199.392.984	10.270.508	1.525.720	13.001.308
Lasten na wijziging	187.142.172	8.653.968	22.355.629	16.319.391
Baten na wijziging	359.020.413	194.173.060	169.776.666	168.288.760
Saldo na wijziging	-171.878.241	-185.519.092	-147.421.037	-151.969.369
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	188.881.083	9.877.710	22.505.629	16.469.391
Baten na wijziging	359.020.413	194.173.060	169.776.666	168.288.760
Saldo na wijziging	-170.139.330	-184.295.350	-147.271.037	-151.819.369

Korte toelichting op de wijziging.

Het betreffen de mutaties als gevolg van de uitwerking van de Nota reserves en Voorzieningen 2010

BIJLAGE 3, RECAPITULATIE VAN DE 5E WIJZIGING VAN DE BEGROTING 2010, DIE BESTAAT UIT DE 12E WIJZIGING VAN DE PRODUCTENRAMING 2010

Prioriteiten	2010	2011	2012	2013
P1.01 Uitvoering bestuursakkoord	10.000			
P1.05 Digitale informatie en (e-)dienst-verlening	714.000			
P2.02 Kansen voor Onderwijs: kwaliteitsslag basisonderwijs Drenthe	-100.000			
P2.04 Kansen voor welzijn en zorg: sociale samenhang en participatie	-195.000			
P2.07 Versterken culturele infrastructuur Drenthe	-166.000			
P3.14 Regio Specifiek Pakket (RSP).	-10.000.000			
P5.01 Opgaven voor wateroverlast en watertekort, realisatie waterwinbergingsgebieden en combineren "	-739.500			
P5.13 Uitwerking klimaat en energiebeleid	-250.000			
P5.25 Realisatie Tussenwater				
P5.26 Ontsnippering				
P5.27 Havelte Oost				
P5.28 Runde				
P5.29 Bargerveen	-1.150.000			
P6.01 Organisatieontwikkeling	27.000			
P6.04 Proceskosten	-60.000			
	-11.909.500	0	0	0

Producten	2010	2011	2012	2013
P-1.0 Provinciale staten	-82.802			
P-1.1 Bestuurlijke aangelegenheden	78.502			
P-2.0 Ontwikkeling beleid	-35.000			
P-2.1 Sociale agenda	830.000			
P-2.5 Culturele en Museale agenda	-26.259			
P-3.0 Verkeer	415.958			
P-3.1 Beheer en onderhoud wegen	-167.545			
P-3.2 Beheer en onderhoud vaarwegen	-905.473			
P-3.3 Vervoer				
P-3.4 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	135.000			
P-3.5 Stedelijke ontwikkeling				
P-5.0 Waterhuishouding	5.000			
P-5.1 Milieubeleid				
P-5.2 Bodem	23.833			
P-5.3 Vergunningverlening	-150.000			
P-5.4 Handhaving	-115.000			
P-5.5 Natuur en Landschap	40.000			
P-5.6 Plattelandsontwikkeling (pMJP)	4.463.719			
P-6.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	-2.946.837			
P-6.1 Reserve mutaties	11.060.404			
	12.623.500	0	0	0

PROGRAMMA

PROGRAMMA 1. DE PROVINCIE DOËT ER TOE!

	2010	2011	2012	2013
Financieel overzicht prioriteiten				
Lasten voor wijziging	2.034.000	837.500	170.000	170.000
Baten voor wijziging				
Saldo voor wijziging	2.034.000	837.500	170.000	170.000
Lasten wijziging per prioriteit				
P1.01 Uitvoering bestuursakkoord	10.000			
Baten wijziging per prioriteit				
Lasten na wijziging	2.044.000	837.500	170.000	170.000
Baten na wijziging				
Saldo na wijziging	2.044.000	837.500	170.000	170.000
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	3.082.482	2.327.509	2.303.465	2.271.193
Baten voor wijziging	12.000	12.000	12.000	12.000
Saldo voor wijziging	3.070.482	2.315.509	2.291.465	2.259.193
Lasten wijziging per product				
P-1.0 Provinciale staten	-82.802			
P-1.1 Bestuurlijke aangelegenheden	78.502			
Baten wijziging per product				
Lasten na wijziging	3.078.182	2.327.509	2.303.465	2.271.193
Baten na wijziging	12.000	12.000	12.000	12.000
Saldo na wijziging	3.066.182	2.315.509	2.291.465	2.259.193
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	5.122.182	3.165.009	2.473.465	2.441.193
Baten na wijziging	12.000	12.000	12.000	12.000
Saldo na wijziging	5.110.182	3.153.009	2.461.465	2.429.193

PROGRAMMA

PROGRAMMA 2. SAMENLEVING MET SAMENHANG

	2010	2011	2012	2013
Financieel overzicht prioriteiten				
Lasten voor wijziging	5.180.500	4.622.500	3.184.500	
Baten voor wijziging				
Saldo voor wijziging	5.180.500	4.622.500	3.184.500	
Lasten wijziging per prioriteit				
P2.02 Kansen voor Onderwijs: kwaliteitsslag basisonderwijs Drenthe	-100.000			
P2.04 Kansen voor welzijn en zorg: sociale samenhang en participatie	-195.000			
P2.07 Versterken culturele infrastructuur Drenthe	-166.000			
Baten wijziging per prioriteit				
Lasten na wijziging	4.719.500	4.622.500	3.184.500	
Baten na wijziging				
Saldo na wijziging	4.719.500	4.622.500	3.184.500	
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	65.466.031	58.155.939	58.197.325	58.663.990
Baten voor wijziging	36.280.467	31.503.530	31.407.190	31.407.383
Saldo voor wijziging	29.185.564	26.652.409	26.790.135	27.256.607
Lasten wijziging per product				
P-2.0 Ontwikkeling beleid	-35.000			
P-2.1 Sociale agenda	1.128.526			
Baten wijziging per product				
P-2.1 Sociale agenda	298.526			
P-2.5 Culturele en Museale agenda	26.259			
Lasten na wijziging	66.559.557	58.155.939	58.197.325	58.663.990
Baten na wijziging	36.605.252	31.503.530	31.407.190	31.407.383
Saldo na wijziging	29.954.305	26.652.409	26.790.135	27.256.607
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	71.279.057	62.778.439	61.381.825	58.663.990
Baten na wijziging	36.605.252	31.503.530	31.407.190	31.407.383
Saldo na wijziging	34.673.805	31.274.909	29.974.635	27.256.607

PROGRAMMA

PROGRAMMA 3. RUIMTE EN BEREIKBAARHEID

	2010	2011	2012	2013
Financieel overzicht prioriteiten				
Lasten voor wijziging	15.787.225	26.562.027	24.896.447	18.837.866
Baten voor wijziging				
Saldo voor wijziging	15.787.225	26.562.027	24.896.447	18.837.866
Lasten wijziging per prioriteit				
P3.14 Regio Specifiek Pakket (RSP).	-10.000.000			
Baten wijziging per prioriteit				
Lasten na wijziging	5.787.225	26.562.027	24.896.447	18.837.866
Baten na wijziging				
Saldo na wijziging	5.787.225	26.562.027	24.896.447	18.837.866
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	75.918.631	83.608.403	67.444.801	64.637.815
Baten voor wijziging	48.582.534	42.593.227	48.775.710	44.029.639
Saldo voor wijziging	27.336.097	41.015.176	18.669.091	20.608.176
Lasten wijziging per product				
P-3.0 Verkeer	-74.920			
P-3.1 Beheer en onderhoud wegen	-22.205			
P-3.2 Beheer en onderhoud vaarwegen	-905.473			
P-3.3 Vervoer	118.753			
P-3.4 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	135.000			
P-3.5 Stedelijke ontwikkeling	-150.000			
Baten wijziging per product				
P-3.0 Verkeer	-490.878			
P-3.1 Beheer en onderhoud wegen	145.340			
P-3.3 Vervoer	118.753			
P-3.5 Stedelijke ontwikkeling	-150.000			
Lasten na wijziging	75.019.786	83.608.403	67.444.801	64.637.815
Baten na wijziging	48.205.749	42.593.227	48.775.710	44.029.639
Saldo na wijziging	26.814.037	41.015.176	18.669.091	20.608.176
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	80.807.011	110.170.430	92.341.248	83.475.681
Baten na wijziging	48.205.749	42.593.227	48.775.710	44.029.639
Saldo na wijziging	32.601.262	67.577.203	43.565.538	39.446.042

PROGRAMMA

PROGRAMMA 5. LEEFOMGEVING

	2010	2011	2012	2013
Financieel overzicht prioriteiten				
Lasten voor wijziging	12.292.231	10.059.594	6.263.750	6.039.400
Baten voor wijziging				
Saldo voor wijziging	12.292.231	10.059.594	6.263.750	6.039.400
Lasten wijziging per prioriteit				
P5.01 Opgaven voor wateroverlast en watertekort, realisatie waterwinbergingsgebieden en combineren "	-739.500			
P5.13 Uitwerking klimaat en energiebeleid	-250.000			
P5.29 Bargerveen	-1.150.000			
Baten wijziging per prioriteit				
Lasten na wijziging	10.152.731	10.059.594	6.263.750	6.039.400
Baten na wijziging				
Saldo na wijziging	10.152.731	10.059.594	6.263.750	6.039.400
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	85.196.993	80.472.525	79.344.051	90.298.421
Baten voor wijziging	70.650.417	69.127.994	68.155.994	67.970.894
Saldo voor wijziging	14.546.576	11.344.531	11.188.057	22.327.527
Lasten wijziging per product				
P-5.1 Milieubeleid	180.226			
P-5.2 Bodem	-773.300			
P-5.3 Vergunningverlening	-89.278			
P-5.4 Handhaving	-115.000			
P-5.6 Plattelandsontwikkeling (pMJP)	9.615.305			
Baten wijziging per product				
P-5.0 Waterhuishouding	-5.000			
P-5.1 Milieubeleid	180.226			
P-5.2 Bodem	-797.133			
P-5.3 Vergunningverlening	60.722			
P-5.5 Natuur en Landschap	-40.000			
P-5.6 Plattelandsontwikkeling (pMJP)	5.151.586			
Lasten na wijziging	94.014.946	80.472.525	79.344.051	90.298.421
Baten na wijziging	75.200.818	69.127.994	68.155.994	67.970.894
Saldo na wijziging	18.814.128	11.344.531	11.188.057	22.327.527
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	104.167.677	90.532.119	85.607.801	96.337.821
Baten na wijziging	75.200.818	69.127.994	68.155.994	67.970.894
Saldo na wijziging	28.966.859	21.404.125	17.451.807	28.366.927

PROGRAMMA	PROGRAMMA 6. MIDDELEN			
	2010	2011	2012	2013
Financieel overzicht prioriteiten				
Lasten voor wijziging	1.738.911	1.223.742	150.000	150.000
Baten voor wijziging				
Saldo voor wijziging	1.738.911	1.223.742	150.000	150.000
Lasten wijziging per prioriteit				
P6.01 Organisatieontwikkeling	27.000			
P6.04 Proceskosten	-60.000			
Baten wijziging per prioriteit				
Lasten na wijziging	1.705.911	1.223.742	150.000	150.000
Baten na wijziging				
Saldo na wijziging	1.705.911	1.223.742	150.000	150.000
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	187.142.172	8.653.968	22.355.629	16.319.391
Baten voor wijziging	359.020.413	194.173.060	169.776.666	168.288.760
Saldo voor wijziging	-171.878.241	-185.519.092	-147.421.037	-151.969.369
Lasten wijziging per product				
P-6.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	-45.000			
P-6.1 Reserve mutaties	5.387.361			
Baten wijziging per product				
P-6.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	3.128.336			
P-6.1 Reserve mutaties	-5.673.043			
Lasten na wijziging	192.484.533	8.653.968	22.355.629	16.319.391
Baten na wijziging	356.475.706	194.173.060	169.776.666	168.288.760
Saldo na wijziging	-163.991.173	-185.519.092	-147.421.037	-151.969.369
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	194.190.444	9.877.710	22.505.629	16.469.391
Baten na wijziging	356.475.706	194.173.060	169.776.666	168.288.760
Saldo na wijziging	-162.285.262	-184.295.350	-147.271.037	-151.819.369

Korte toelichting op de 12e wijziging van de productenraming 2010 opgenomen posten.

Door middel van de wijzigingen zijn de effecten van de 2e bestuursrapportage voor het boekjaar 2010 verwerkt. De meerjarige gevolgen van de 2^e bestuursrapportage zullen in de 1e wijziging van 2011 worden opgenomen.

